

”88 % pappa”

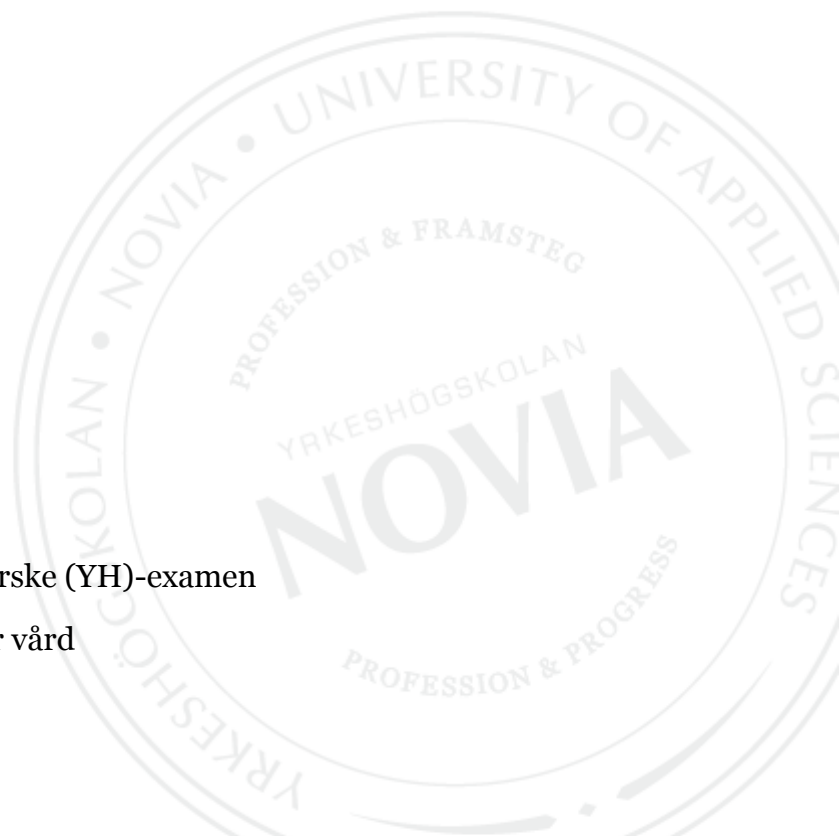
En empirisk studie om hur mannen växer till pappa under barnets första levnadsår

Anna-Kaisa Wikström

Examensarbete för barnmorske (YH)-examen

Utbildningsprogrammet för vård

Vasa 2011



EXAMENSARBETE

Författare: Anna-Kaisa Wikström
Utbildningsprogram och ort: Vård/ Vasa
Inriktningsalternativ/Fördjupning: Barnmorskearbete
Handledare: Lillemor Nylund

Titel: ”88 % pappa” – En empirisk studie om hur mannen växer till pappa under barnets första levnadsår

Datum 21.11.2011

Sidantal 61

Bilagor 1

Sammanfattning

Syftet med denna forskning är att klargöra hur mannen växer till pappa under barnets första levnadsår och hur stort stöd papporna behöver i denna process. Respondenten ställde tre forskningsfrågor: Hur växer mannen till pappa under barnets första levnadsår? Hur upplever papporna det stöd som de får? Hur stort stöd önskar papporna? Examensarbetet är en del i projektet VOIMA.

I undersökningen användes begreppen interaktion och relation som teoretisk bakgrund enligt Erikssons, Kaséns, Travelbees och Watsons vårdteorier. Respondenten valde enkätstudie som datainsamlingsmetod, i form av en webbenkät. Enkäten bestod av slutna och öppna frågor. Den besvarades av 20 informanter. Induktiv innehållsanalys samt statistisk analys tillämpades som dataanalysmetod av svaren.

Resultatet påvisar att mannen växer till pappa genom samverkan av olika faktorer. Av dessa är umgänge med barnet den mest framträdande. Processen beskrivs under kategorin hitta sin roll som pappa. Känslorna för barnet växer fram snabbare för en del och för vissa under 6 månader eller mer. Papporna vill vara älskande, närvarande, förebilder och lugna och ansvarsfulla. Erfarenheten av rådgivningen varierar, men mer stöd och information för pappan efterlyses. Metoden av stöd varierar från pappa till pappa. Mammans påverkan på pappans utveckling i sin föräldraroll är stor. Hon är pappans främsta stöd, men kan även hindra honom ifrån att växa i sin roll.

Språk: Svenska

Nyckelord: pappa, faderskap, växa, stöd, rådgivning, hinder

BACHELOR'S THESIS

Author: Anna-Kaisa Wikström
Degree Programme: Health Care/ Vasa
Specialization: Midwifery
Supervisors: Lillemor Nylund

Title: "88% dad" – An empirical study of how a man grows into fatherhood during the first year of the child

Date 21.11.2011

Number of pages 61

Appendices 1

Summary

This study was to clarify how the man grows into being a father during the first year of the child's life and to explore his needs of support during this process. The respondent asked three research questions: How does the man grow into being a father during the child's first year? What are the father's experiences of the support received? What kind of support does he prefer? The study is a part in the project VOIMA.

The study used the concepts of interaction and relationships as a theoretical background based on Eriksson, Kasén, Travelbee and Watson's nursing theories. The respondent chose a questionnaire survey as data collection method, in the form of a web questionnaire. The questionnaire consisted of closed and open questions and 20 informants responded to the survey. Inductive content analysis and statistic analysis of the responses was undertaken.

The result demonstrates that the man grows into fatherhood through the interaction of various factors. Of these factors, spending time with the child was the most prominent one. The theme "find your role as a father" emerged from the material. Some fathers grow quickly into their feelings for the child, while for others the development may last 6 months or more. Fathers want to be loving, present, role models and calm and responsible. The experience of support varies, but most fathers request more support and information especially for the father. The methods of support vary. The mother's influence on the father's transition is great. She is his main support, but can also prevent him from growing into his role.

Language: Swedish

Key words: father, fatherhood, transition, support, obstacles

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	1
2 Syfte och problemprecisering.....	2
3 Teoretiska utgångspunkter.....	3
3.1 Interaktion.....	3
3.2 Relation.....	5
4 Teoretisk bakgrund.....	7
5 Tidigare forskning.....	10
5.1 Tungt att bli pappa.....	10
5.2 Pappan påverkas av mamman och barnet.....	12
5.3 Stöd från vården.....	13
5.4 Sammanfattning av tidigare forskningar.....	14
6 Metoder och tillvägagångssätt.....	16
6.1 Undersökningsgrupp.....	16
6.2 Undersökningsmetod.....	16
6.2.1 Enkätundersökning.....	16
6.2.2 Innehållsanalys.....	18
6.3 Undersökningens praktiska genomförande.....	20
7 Resultatredovisning.....	21
7.1 Uppgifter om informanterna.....	22
7.2 Växa till pappa.....	22
7.3 Förväntningar på faderskapet.....	24
7.4 Hurudan pappa.....	28
7.5 Mina känslor för barnet.....	31
7.6 Stöd från rådgivningen.....	31
7.7 Växa till pappa-hinder.....	38
7.8 Hur mycket pappa.....	40
7.9 Pappans främsta stöd.....	41
8 Tolkning.....	43
8.1 Hitta sin roll som pappa genom att umgås med barnet.....	43
8.2 En vag förväntan och stor överraskning.....	44
8.3 Hurudan pappa.....	46
8.4 Pappa känslorna växer fram.....	47
8.5 Stödet från rådgivningen.....	47
8.6 Pappa hinder.....	49
8.7 Mamman – det främsta stödet.....	50
9 Kritisk granskning.....	50
9.1 Kvaliteter hos framställningarna i sin helhet.....	51

9.2 Kvaliteter hos resultatet	56
9.3 Validitetskriterier	57
10 Diskussion	59

Litteratur

Bilagor

1 Inledning

Under historiens gång har pappans betydelse och uppgift i hemmet förändrats. På 1500-1600-talen sågs fadern som familjens religiöse ledare, kvinnan var underordnad och tog hand om de små barnen medan mannen styrde dem. Faderns uppgift var även att aga barnen för att kuva barnets egen vilja. Vid mitten av 1800-talet var det mamman som tog hand om de minsta barnen medan pappan var huvudförsörjaren. Då fadern förvärvsarbetade minskade samtidigt hans möjligheter att ägna sig åt faderskap. Pappan kunde lönearbeta 12-14 timmar per dag och hade då inte alls tid för barnen. I slutet på 1800-talet avskaffades giftomannarätten i Sverige, d.v.s. faderns tillåtelse behövdes inte längre för att döttrarna skulle få gifta sig. Faderskapet i början på 1900-talet innebar att familjens pojkar skulle vara med fäderna för att lära sig mansarbete. Faderns arbets- och försörjarplikt ansågs befria honom från ansvaret att delta i uppfostringen och skötseln av barnen. (Hwang, 2000, s. 158–164, s. 173–184).

Elvin-Nowak (2005, s. 37–39) menar att det än idag finns personal på mödravårdsstationer i Sverige som tycker att pappan gör det svårare för mamman att bli en bra mor, eftersom pappan i dagens läge får komma in i förlossningsrummet och även delta i vården av baby. Då fadern vill ha en egen relation till barnet bryts mor- och barnrelationen och detta leder till förvirring hos mamman och barnet. Elvin-Nowak tror att mödravårdcentralerna ännu inte riktigt vet hur de ska bemöta papporna. Papporna behöver även handledning och stöd i sin roll som pappor. Idag är män och kvinnor ganska jämställda och den svenska mamman vill att pappan ska ta mer ansvar för barnen när de är små och växer upp.

I dagens läge kan pappan redan under graviditeten börja utveckla ett känslomässigt band till barnet och när det föds är pappan engagerad och lycklig. En pappa kan lika bra som mamman lära sig förstå om barnet gråter för att det är hungrigt, ilsket eller har ont. (Hwang, 2000, 24, 26). Idag deltar papporna i Finland mera aktivt i uppfostrandet och har enligt lag rätt till 18 vardagar faderskapsledighet (FPA, 2011), föräldra- och vårdledighet och en pappamånad (FPA, 2011).

En förlossningskris kan uppstå för en nybliven pappa och leda till depression, tvångstankar, ångest eller till och med psykos. En orsak till att nutida pappor drabbas av förlossningskriser tros vara att papporna idag spenderar mera tid med sina barn och tar större ansvar, detta menar Kirsten Lindved som är dansk psykoterapeut. Pappor tar i dag ut

föräldraledighet, är med på förlossningen och deltar aktivt i barnets uppfostran. (Ryberg, 2005)

VOIMA-projektet vill kartlägga vården av förstföderskor och deras familjer på förlossningsenheten och rådgivningarna i Karleby, Seinäjoki och Vasa. Projektet vill också studera hur samarbetet mellan rådgivning och förlossningsenhet kan effektiveras och tillgodose den enskilda familjens behov. Respondenten gör sin studie som en del i detta projekt. Syftet med denna forskning är att klargöra hur mannen växer till pappa under barnets första levnadsår och hurdant stöd han behöver i denna process. Respondenten kommer att göra en empirisk studie. Växandet till pappa börjar redan under graviditeten, men respondenten undersöker inte upplevelsorna under graviditeten, utan endast under det första levnadsåret. (VOIMA-projektet, 2007)

Som barnmorskestuderande anser respondenten det viktigt att pappans roll i babys liv blir större. Mödra- och barnrådgivningen är ofta mer inriktad på mammans frågor och behov än pappans. Det enda utrymmet som finns för pappan i dokumentationen är hans personuppgifter, tidigare sjukdomar och ifall han röker eller dricker alkohol. Det kanske beror på att pappan inte lika ofta är närvarande, men om rådgivningen och informationen utgick från både mammans och pappans perspektiv kanske fler pappor skulle delta.

2 Syfte och problemprecisering

Syftet med denna studie är att klargöra hur mannen växer till pappa under barnets första levnadsår och hurdant stöd papporna behöver i denna process. Studien görs för att, genom VOIMA- projektet, kunna erbjuda papporna det stöd de behöver.

1. Hur växer mannen till pappa under barnets första levnadsår?
2. Hur upplever papporna det stöd som de får?
3. Hurdant stöd önskar papporna?

3 Teoretiska utgångspunkter

Som teoretiska utgångspunkter har respondenten valt *interaktion* och *relation*. Interaktion beskrivs utgående ifrån Travelbees (1971) och Kings (1981) tankar. Begreppet relation tas upp från Erikssons (1992, 1996), Watsons (1988) och Kaséns (2002) teorier. Travelbee (1971, s. 132–133) talar om framväxten av identitet som en av flera faser i interaktion. King skriver om information. Ömsesidighet kommer fram i Watson tankar på relationen. Eriksson (1995, s. 51–52) menar att en relation mellan två människor kan utvecklas på olika sätt och innehålla vad som helst. Kasén anser att ordet relation består av fyra dimensioner.

Interaktion har respondenten valt eftersom mannen växer till pappa genom interaktionen med barnet och får stöd i processen genom interaktionen med rådgivnings- och förlossningssalspersonal. Respondenten har även valt relation som teoretisk utgångspunkt för att redan under graviditeten kan fadern börja skapa en relation till babyn. Då barnet fötts fördjupas relationen dem emellan.

Interaktion beskrivs i en ordbok (Svenska Akademiens ordlista, 1998) som ett växelspel eller samspel i umgänget mellan människor. Kommunikation beskrivs som förbindelse, samfärdsel, kontakt mellan människor och överföring av information. En interaktion är en kontakt mellan personer med ömsesidigt utbyte av influenser och med verbal eller nonverbal kommunikation. Kommunikationen ses som den process där tankar och känslor överförs mellan människor. (Travelbee, 1971, s. 94–95, s. 120)

3.1 Interaktion

Varje interaktion ger enligt Travelbee (1971, s. 93–95) en möjlighet för vårdaren att etablera vårdrelationen. Kommunikationen är en ömsesidig process där vårdaren ska kunna förstå en person och hans eller hennes familj och utifrån deras behov hjälpa dem i deras situation. Varje interaktion är samtidigt lik och olik andra interaktioner. Det går att utveckla sin kommunikationsförmåga, men det går inte att utveckla speciella regler för interaktionen med andra.

Ett mål med interaktionen är att klargöra och möta en persons behov. Detta mål är återkommande eftersom behoven med tiden förändras. För att kunna möta behoven behöver man förstå på vilket sätt man ska interagera och kommunicera med personen i

fråga. Hur och med vilka ord man ställer frågor kan ofta påverka svaren. Travelbee tar i sin bok upp olika kommunikationstekniker, som kan vara till hjälp i interaktionen. (Travelbee, 1971, s. 96–97, s. 99, s. 107–109)

En viktig del av interaktionen är att verkligen lyssna till den andra personen och förstå vad det är personen menar med t.ex. en fråga eller ett påstående och fråga vad det är personen syftar till om det är oklart. En annan sak att tänka på är att inte avbryta och inte tala så mycket att den andra personen inte hinner tala, utan istället anpassa kommunikationen till hans eller hennes tempo. En vårdare ska inte tro sig veta hur personen känner inför en situation innan denne hunnit säga sin åsikt. En situation som enligt andra borde kännas bra eller tung kan för just den personen kännas precis tvärtom. Då en person upplever en situation svår eller skrämmande hjälper det inte att säga att allt säkert kommer att bli bra. Sådana klichéer förstör däremot möjligheterna till fortsatt kommunikation. Andra saker som förstör kommunikationen är att skuldbelägga eller retas med den andra personen. Sådant uppförande anses vara mycket oprofessionellt. (Travelbee, 1971, s. 111–116)

Som en av flera faser i interaktionen och nämner Travelbee fasen när identiteten växer fram. Den fasen kännetecknas av förmågan att uppskatta det unika i den andra personen och att skapa ett band till denne. Det handlar om att sträcka sig utanför sina egna gränser för att möta en annan individ och att interagera med denne utgående från hur denne påverkar en själv. Denna fas är grunden för att kunna känna empati och för att kunna förstå varandra. (Travelbee, 1971, s. 132–133)

Hinder för att hitta sin identitet kan vara att överidentifiera sig med den andra personen. I sådant fall ges inte respons till den andra personen utan till sina egna problem och den andra personen ses inte som en unik individ. Att själv ha varit i samma situation som den andra personen betyder inte att förståelsen är större, istället kan det hindra förståelsen av hur den andra upplever situationen. Det är viktigt att inse att alla är olika och inte reagerar likadant vid samma situation. Ett annat hinder är att jämföra personen med sig själv och beroende på resultat förringa eller avundas den andra. (Travelbee, 1971, s. 133–134)

King (1981, s. 143–146) definierar interaktion som fokuset för vården. Interaktionen sker mellan människor och mellan människa och omgivning. Människan antas vara bl.a. en social, rationell, kontrollerande och framåtsträvande individ. King delar in definitionen av interaktionen mellan vårdare och klient som olika antaganden. Interaktionsprocessen

påverkas av hur vårdaren och klienten uppfattar varandra. Ett annat antagande är att vårdarens och klientens mål, behov och värderingar också påverkar processen.

Patienten har rätt att få information som gäller honom eller henne. Människan som får vård ska kunna vara delaktig i de beslut som görs om hennes liv och hälsa. De sakkunniga inom hälsa ska ge information till klienten så att hon eller han kan fatta beslut gällande vården. Klienten kan också vägra vård eller acceptera den. Målet som den sakkunniga inom hälsa har, behöver inte överensstämma med det mål som klienten har. (King, 1981, s. 143–146)

King (1981, s. 143–146) påstår att vårdandet är en process med mänsklig interaktion mellan skötaren och klienten där båda uppfattar varandra och situationen. Genom att kommunicera fastställer de mål, utforskar olika möjligheter och kommer överens om ett sätt att nå målet. Beteenden som kan observeras hos skötare och klient är (1) nuvarande kondition, besvär med hälsan, sociala problem eller mänsklig omtanke, (2) verksamhet eller aktivitet som är relaterad till konditionen, samt beslut om mål, (3) vilja att ta kontroll över situationen för att nå mål, även överenskommelser och möjligheter för att uppnå målen. Med dessa interaktioner samlar sköterskan information, observerar, tolkar informationen och ger uppskattade upplysningar till klienten, så att klienten kan bestämma målen. Klienten observerar sköterskan, ställer frågor, ger upplysningar och deltar i målsättningen.

När två människor integrerar för varje person in olika kunskaper, behov, mål, erfarenheter och varseblivningarna som påverkar interaktionen. Interaktion mellan skötare och klient kan ses direkt av en tränad person, både som verbalt och nonverbalt beteende. När två människor träffas uppfattar de situationen, bedömer den och bestämmer hur de ska agera. (King, 1981, s. 143–146)

3.2 Relation

Watson (1988, s. 63–64) skriver om en transpersonell omsorgsrelation. Hon menar att en transpersonell omsorgsrelation symboliserar: ”en förening med en annan person med stor respekt för hela personen och för bådass i-världen-varo”. Watson har utformat fem förutsättningar för den transpersonella omsorgsrelationen. Några förutsättningar är: att sjukskötaren ska ha ett moraliskt åtagande att både skydda och främja mänsklig värdighet, en vilja att bekräfta patientens subjektiva betydelse samt förmåga till insikt i känslor och

inre tillstånd hos den andre. Sjukskötaren kan få insikt i känslor och tillstånd hos den andre genom handlingar, blickar, beteenden, kroppsspråk och intuition.

I relationer mellan personliga vänner är det en fråga om att ge och ta turvis, alltså den som behöver mest tar från den andra. Det handlar här om att dela ömsesidigt och att varje part i relationen hjälper varandra. I en professionell relation behöver inte vårdaren ta emot något av den andre för att upprätthålla sitt engagemang. Beträffande det andliga planet uppkommer en förening på det andliga planet mellan två personer i en transpersonell omsorgsrelation, båda två är beredda att överskrida rummet, tiden och självet. (Watson, 1988, s. 65–66)

Ur den naturliga vårdens synvinkel är äktheten det viktiga i relationen. Förhållandet människa till människa blir många gånger ett tomt och meningslöst givande av konkreta ting och tjänster utan egentligt innehåll. Endast en hel människa kan på ett helt och fullt sätt möta en annan människa. I en människas första och grundläggande relation skapas grunden till förmågan att gå in i en konkret människa till människa-relation. I denna första relation borde människan på ett konkret och påtagligt sätt få uppleva tro, hopp och kärlek genom ansning, lekande och lärande. (Eriksson 1995, s. 51–52)

Relationerna mellan människan själv och den abstrakta andra och den konkreta andra är varandras förutsättningar och möjligheter. Då växandet i sin tro som en religiös människa sker innebär det på samma gång att man växer i relation till den konkreta andra medmänniskan. Eriksson påstår att relationen själv och den konkreta andra är en relation mellan två människor. Hon hävdar att den andra kan indelas i den naturliga/konkreta andra och den professionella andra om man ser på det från ett vårdssammanhang. I detta fall är den professionella andra en yrkesarbetande vårdare och den naturliga andra kan vara en mor, vän eller ett syskon. (Eriksson, 1995, s. 51–52)

Kasén (2002, s. 169) beskriver att vårdrelationen består av både en inre och en yttre formning. Den yttre formningen består av att vårdare utgår från patientens position som en lidande människa och gör en rörelse mot honom eller henne samt visar hörsamhet. Den inre formningen innebär att vårdaren svarar an på patientens lidandeberättelse genom att kärleksfullt svara inbjudande till en vårdande relation. Relaterandet sker till kropp, själ och ande och tron är här en kraftkälla.

Kasén (2002, s. 93, s. 169, s. 171–172) har kommit fram till att ordet relation innehåller fyra dimensioner: relation som förbindelse, relation som berättelse, relation som beröring och relation som förhållande. Relation som förhållande kan ses som beskrivande för relationens yttre utformning, ett möte mellan två människor. Relation som förbindelse beskriver relationens inre utformning där vårdare förbinder sig att värna om patientens värdighet och lindra dennes lidande. Relation som berättelse kan ses som delaktighet mellan två människor, då patientens lidandeberättelse väcker vårdarens medlidande, patienten inbjuds att delta i vårdrelationen. Relation som beröring beskriver skeendet i relationen, där vårdaren berör patientens kropp, själ och ande.

4 Teoretisk bakgrund

Medelåldern för en man som blir pappa för första gången var 31,5 år i Sverige år 2006. Tre av fyra familjer bor alla tillsammans. Situationen är den att 8 % av de ensamstående föräldrarna är pappor och att det finns överlag fler pappor än mammor i Sverige (Rode, 2008, s. 9). I Finland har det funnits ett visst intresse för undersökningar om finländska pappor. Bland andra kan forskarna Paananen, Vehviläinen-Julkunen och Behm lyftas fram. De anser att papporna idag deltar mera aktivt i graviditeten, förlossningen och skötseln av barnet och att rådgivningen därför förväntas möta deras behov. Pappans behov av stöd behöver enligt forskarna utforskas ännu mera och framför allt ur pappans perspektiv. (Paananen m.fl. 2007, s. 176)

Ju tidigare pappan deltar socialt och psykologiskt i föräldraskapet, desto bättre förutsättning har han att bli en bra förälder. Hans aktivitet i föräldraskapet och förlossningen är viktig för honom själv, mamman och barnet. Tiderna har dock förändrats. Förr fick papporna t.ex. inte infinna sig på förlossningsavdelningarna. Idag deltar 95 % av de svenska papporna i förlossningen och de flesta deltar i förberedelserna för föräldraskapet under graviditeten (Hwang & Nilsson, 1998, s. 90). De finländska papporna vill i regel vara med på förlossningen och stöda mamman. De upplever själva att deras deltagande i förlossningen hjälper dem att växa in i pappa-rollen. (Paananen, m.fl. 2007, 90, 64)

Vid somliga rådgivningar i Finland delas information ut på svenska om graviditet, förlossning och den nya familjen. De tre sidorna som direkt är riktade till pappan förser

honom med nyttig och lättläst information om hans process. Han får information om hur och varför kvinnan förändras som hon gör under graviditeten. Han uppmanas att stöda henne och prioritera deras relation. Han får även kortfattad information om babyvård, om uppmuntran till uthållighet i vården och om att skapa ett starkt band till sitt barn. Den tidiga anknytningen sker genom pappans engagemang i barnets liv redan under graviditeten. (Rode, 2008, s. 69–71)

Pappan uppmuntras av den utdelade informationen att följa med till mödrarådgivningen och där berätta om sina tankar och känslor. Till exempel kan den blivande pappan fundera på hur han skall kombinera arbete, karriär och familj. Familjeförberedelsekurs rekommenderas varmt och pappagrupper där möjligheten erbjuds. Stödet av andra pappor är unik. Diskussionerna rör sig ofta kring vad som är typiskt manligt och kvinnligt. När mannen tänker på sitt barn ser han oftast sig själv bredvid ett barn, medan kvinnan föreställer sig hur babyn ser ut. Tankar om förväntningarna på papparollen upptar även tiden i pappagruppen. Flera män funderar under sin process till att bli pappa på sin egen pappa och hurdana pappor de vill bli i jämförelse med honom. (Rode, 2008, s. 69–71)

Ur barnets synvinkel bildas en trygg relation mellan pappa och barn när pappan förstår barnets signaler och kan besvara dem. Det finns viktiga skillnader mellan mammas och pappans kontakt med barnet. En skillnad är att pappan ofta tillbringar mindre tid tillsammans med barnet. Men ju mer tid pappa tillbringar med sitt barn, desto bättre blir han på att förstå barnets signaler och desto mer självförtroende får han då det gäller att sköta om barnet (Hwang & Nilsson, 1998, s. 139). Enligt undersökning sköter de flesta finländska papporna om sina nyfödda redan i förlossningssalen. (Paananen, m.fl. 2007, s. 139)

Till skillnad från kvinnans utveckling till mamma sker mannens utveckling till pappa inte med hjälp av en fysiologisk och hormonell utveckling. Pappans utveckling sker på hans eget initiativ genom en mental inlärningsprocess. Han behöver motivation och vilja att omorganisera och prioritera om sitt liv. I denna process är det viktigt att mamman ger stöd, förståelse och att hon kommer pappan till mötes. Det är barnmorskans uppgift vid mödrarådgivningen att förse paret med rätt information om förändringarna i parförhållandet, sexualiteten och vad det innebär att bli förälder. Hon kan behöva ta upp frågor och tankar som paret inte vågar tala om, men som hon ser att de tänker på. Vanligen möter hon den blivande pappan endast vid några besök. Den primära informationen ges åt

mamman, men det finns en del material i form av informationsblad för pappan. Därutöver är familjeförberedelsekursen även ämnat att stöda pappan. Det personliga mötet är dock alltid att föredra. (Paananen, m.fl., 2007, s. 43–44)

Enligt undersökningar beräknar mödrarådgivningen att de stöder mannens utveckling till pappa även genom att lyssna på honom, diskutera med honom och ta honom i beaktande vid rådgivningsbesöket. Personalen på mödrarådgivningen strävar efter att stöda den blivande pappan genom att hitta hans starka sidor och kapacitet till att bli pappa. För att stödet skall lyckas bör det ges vid rätt tidpunkt och i enlighet med de behov mannen har av stöd just då. I annat fall känner sig mannen utanför. (Paananen, m.fl. 2007, s. 64, s. 66)

För mannen blir barnet konkret först efter förlossningen då motivationen att umgås med den nyfödda växer och omprioriteringen i livet provas. I bästa fall väcker den nyfödda starka varma känslor i pappan. Om pappan prioriterar interaktionen med barnet och om barnet väcker ansvarskänslor i honom reserverar han tid för barnet och det nya familjelivet. (Paananen, m.fl., 2007, s. 43–44) Folkpensionsanstalten i Finland ersätter utebliven inkomst för den förälder som är hemma med barnet. Mamman beviljas moderskapspenning i 105 vardagar. Efter det beviljas antingen mamman eller pappan föräldrapenning i 158 vardagar. Under dessa perioder kan pappan ta ut 18 vardagar pappaledigt och få faderskapspenning. Han kan även byta ut de 12 sista vardagarna av föräldrapenningsperioden med mamman och får då ytterligare 12 vardagar att ta ut, vilket kallas för pappamånad. Då arbetar mamman i stället för pappan och han sköter barnet. (FPA, 2011)

I dagsläget utnyttjar endast var tionde finländsk pappa möjligheten att ta ut föräldraledighet. Sedan 15.2.2007 har Social- och hälsovårdsministeriet ordnat en familjeledighetskampanj för att de finländska papporna skall ta ut sin föräldraledighet, delta i vårdandet av barnet och på så sätt trygga att familjen mår bra. Under snart ett års tid har kampanjen informerat om faderskapsledighet via Internet (www.isyys.net), i direktbrev, via en telefonkampanj samt genom radio- och televisionreklam. Kampanjen fortgick till 30.4.2008 och finansierades med stöd av Europeiska social- och strukturfonden (ESF). (Komulainen, 2008)

Avsikten med kampanjen är också att rätta till det felaktiga antagandet om att ifall pappan utnyttjar föräldraledigheten försämrar det familjens ekonomi. I praktiken kan faderns

föräldraledighet inverka positivt på familjens ekonomi då faderns skatteprocent sjunker och modern kan utnyttja förtjänstinkomstavrdraget i sin beskattning. En ny lagreform gällande föräldraledighet trädde i kraft från början av år 2007. Genom reformen höjdes den föräldrapenning som betalas till både modern och fadern för de 30 första dagarnas del till 75 procent. Samtidigt höjdes beloppet på moderskapspenningen för de 56 första vardagarnas del till 90 procent. En förändring som inverkar på familjens vardag är också att föräldrarna i och med reformen flexibla än tidigare kan komma överens om när fadern ska ta ut pappamånaden. (Komulainen, 2008)

5 Tidigare forskning

Den tidigare forskningen som används i lärdomsprovet har respondenten sökt på databaserna Ebsco och Cinahl och i de vårdvetenskapliga tidsskrifterna. *Journal of Clinical Nursing* och *Journal of Midwifery & Women's Health*. Sökningen innefattar artiklar publicerade år 2000 och framåt. Som sökord har använts: "fathers experience", "transition to parenthood" och "transition to fatherhood". Respondenten har placerat artiklarna under riktgivande underrubrik.

5.1 Tungt att bli pappa

I Deave och Johnsons undersökning (2008) i sydvästra England studeras mannens övergång till förälder. Tjugo män intervjuades i en semi-strukturerad intervju under tiden då partnern befann sig gravid i hereditetsvecka 28 och vid ett nytt tillfälle tre till fyra månader efter förlossningen. Männerna var från olika samhällsklasser i åldern 19 till 37. En barnmorska intervjuade dem i medeltal 45 min. De fann att männen talade om samma ämnen, under båda intervjutillfällena. Dessa kategoriserades till bristande stöd, behov av mer information om föräldraskapet, babyvården och relationer under graviditeten. Männerna beskrev sina känslor inför papparollen med starka ord. De uttryckte sin rädsla p.g.a. osäkerhet, nervositet och glädje. De flesta kände sig oförberedda inför papparollen. Resultatet visade att papporna ofta ångrade sitt svaga intresse för att samla på sig mer information under graviditeten. Informationen handlade då om praktiska detaljer gällande babyvården.

Forskarna Deave och Johnson, (2008) fann att pappornas behov av information hade två sidor. Dels poängterades informationens innehåll, dels hur den var presenterad. Den mesta

informationen fick de utifrån samtal med partnern om t.ex. rådgivningsbesök och familjeförberedelsekurser. Böcker och broschyrer om babyvård gav rätt bra information åt en del män, men de upplevde att informationen kunde vara mer riktad till män som fick sitt första barn. En del fick praktisk information från samtal med vänner och släktingar. Överlag uppfattade forskarna de nyblivna papporna som rätt ensamma och utan stöd. Deras vänner var ofta arbetskamrater och de hade knappt något stöd av sina egna pappor, till skillnad från deras partner som fick mycket av från sina mammor. Även om männen var involverade i graviditeten upplevde de flesta att de kände sig utanför vid rådgivningsbesöken och på kurser. De förstod att kvinnan var i fokus, men önskade att även mannen kunde involveras och erbjudas möjligheten att ringa upp rådgivningspersonal som stöd.

Professorerna Barclay och Lupton (1999) ville bredda vården av familjer genom att studera även den socio-politiska inverkan på faderskapet. I en kvalitativ studie intervjuades 15 nyblivna australiensiska pappor vid minst fyra olika tillfällen, från några dagar före barnets födelse tills att barnet var sex månader. Intervjun tog ungefär en timme per gång. Samma öppna och tankeställande frågor ställdes till alla intervjuade. Männen tillhörde alla samhällsklasser, som t.ex. fabrikschef, banktjänsteman, butiksbiträde, vårdare, rörmokare och psykolog. Resultaten påvisar att dagens samhälle kräver att en nybliven far är en försörjare, vägvisare, hemhjälp och vårdare. Kraven i de olika rollerna ger påfrestningar som ofta tar sig uttryck i spänningar i parförhållandet. Pressen får papporna att tänka över vad meningen med deras arbete är och i vilken mån de är kompetenta vuxna nu. Nästan alla av de nyblivna papporna upplevde de första veckorna och månaderna som mera arbetsamma än givande, även om de såg fram emot faderskapet. Erfarenheterna påverkades mer av roller och förväntningar man kände från omgivningen, snarare än av individuellt misslyckande.

De svenska forskarna Nyström och Öhring (2003) gjorde en teoretisk studie om upplevelsen av föräldraskapet under barnets första levnadsår. Syftet var att på det sättet beskriva föräldrarnas känslor vid övergången till föräldraskap. Forskarna använde sig av olika databaser och hittade 250 möjliga artiklar, men efter en sällning uppgavs 33 artiklar fylla kriterierna. De använde sökorden var engelska parenthood, parenting, first year, infancy och experience. Artiklarna var från åren 1992 till 2002, varav en del var kvalitativa och andra var kvantitativa undersökningar. Resultatet påvisade att den generella utvecklingen av föräldrarollen var påfrestande. Barnets första levnadsår upplevdes som

överväldigande för nyblivna föräldrar. Det var dock fler mammor än pappor som använde ordet överväldigande. Papporna ansåg att deras självförtroende som pappa och make var viktigt. Att möta de nya kraven i den nya livssituationen som pappa orsakade påfrestningar. Männerna poängterade även vikten av papparollen som beskyddaren och försörjaren. Deras självförtroende påverkades till stor del av deras ekonomiska situation. Papparollen bestod av att hålla många bollar i luften, stödja mamman, hjälpa och vårda babyn och sköta sitt arbete. De beskrev sin roll ett stöd för mamman, åskådaren, partnern och rollen som huvudet för familjen.

Pappan påverkades av den stereotypa bilden av hur en pappa är. Fokus i vardagen låg på barnet och båda föräldrarna ansåg att fokus på pappan hade minskat. De upplevde det som sårande att på något sätt bli hindrad ifrån att vara nära sitt barn. Att få vårda sitt barn sades minska känslan av påfrestning. Upp till så mycket som 58 % av papporna i en av undersökningarna uppgav att de deltog i barnvården lika mycket vid 1 års ålder som vid 3 månader. Men flera upplevde att de till skillnad från mamman inte kunde uppfylla babyns behov, speciellt gällande amningen. Det upplevdes som sorgligt att vara en mera frånvarande pappa än de man hade önskat. Resultatet visar att föräldrarna har ett behov av stöd från en vårdare som också minskar deras känsla av påfrestning. Forskarna önskar att vården kunde hitta ett sätt att bli stödjande för föräldrarna. (Nyström & Öhrling, 2003)

5.2 Pappan påverkas av mamman och barnet

Syftet med forskningen av De Luccie (1996) var att studera på vilket sätt mamman påverkar pappa-barnförhållandet. En enkät besvarades av informanterna, som var 144 amerikanska mammor och pappor från Kansas. Deras äldsta barn var mellan 2 och 19 år gamla. De flesta hade två barn. Alla paren var gifta. Resultatet påvisar att moderns omvårdnad av barnet och barnets ålder påverkar hur mycket pappan engagerar sig i sitt barn och hur nöjd han är som pappa. Barnets och moderns personlighet samt moderns attityder påverkar pappan. Mamman påverkade positivt pappans engagemang genom emotionell respons, som uppmuntran och stöd. Om mamman ansågs vara stödjande påverkade hon pappan positivt genom att paren delade mer på barnvården. De pappor som var mer engagerade i barnens liv ansåg också att det var viktigt att vara det. De var också oftare nöjda med papparollen. Studien visar att även andra faktorer påverkar papparollen, men i mindre utsträckning. Papporna och deras relation till barnet påverkades även av hur nöjd pappan var med sitt arbete och familjens ekonomiska situation. Resultatet visade även

att äldre pappor var mindre involverade i barnens liv än yngre. Papporna var mest involverade i pojkarnas och småbarnens liv.

Hawkins m.fl. (2008) gjorde en undersökning i USA om pappans ökade engagemang i den tidiga barnvården. Informanterna i undersökningen var 120 par. Paren delades in i tre olika grupper. Den första och andra gruppen applicerades ett stödjande och lärande hembesöksprogram *Welcome Baby* för nya föräldrar. Den nya familjen besöktes en gång i månaden när barnet var 6 till 12 månader gammalt. I den första gruppen deltog paren även i en äktenskapskurs ämnad för nya föräldrar *Marriage Moments*. Samma expert berättade på samma besök om *Marriage Moments*. Syftet med programmet var att förhindra de nyblivna föräldrarna från att glida isär under perioden när nyblivna föräldrar växer till föräldrar. Hon uppmuntrade paren att arbeta på sina äktenskap, se en video, läsa materialet och göra tillhörande uppgifter. Den tredje gruppen var en jämförelsegrupp, som inte deltog i något av programmen. Paren fyllde i flera enkäter skickade per e-post. Resultatet av studien bevisar att pappan engagerar sig mer i barnet och i barnvården om han tillsammans med mamman genomgår äktenskapskursen *Marriage Moments*. Programmet lärde inte föräldrarna att dela på barnvården, men poängterade värdet av att pappan hjälper till och att man i äktenskapet visar tillit och respekt för varandra. Däremot kunde inte resultatet påvisa att deltagandet i kursen skulle stärka äktenskapet.

5.3 Stöd från vården

Fagerskiöld (2006) har gjort en kvalitativ undersökning med syftet att kartlägga den nyblivna pappans förväntningar av stöd från vården och vårdpersonalen och hur stödet kan förbättras. I studien intervjuades 20 svenska spädbarnspappor. Papporna svarade fritt på tre riktgivande frågor: Vad har du för förväntningar som pappa av stöd från rådgivningens hälsovårdare, Har du fått stöd av hälsovårdaren i papparollen och Hur kan hälsovårdaren hjälpa en nybliven pappa? Forskaren upptäckte att papporna ofta talade om förtroende i relationen, vilket gav namn till den huvudsakliga kategorin *trygghet i relationen*. Om det fanns trygghet i relationen mellan pappan och hälsovårdaren ansågs pappan erfara ett stöd av henne eller honom. Enligt forskaren kunde tryggheten i relationen byggas upp av huvudsakligen tre komponenter: *engagemang, tro och stöd*. Resultatet påvisar att många pappor vill själva engagera sig i barnvården. Flera önskar mer kommunikation med vårdaren gällande barnvården. Papporna upplever sig åsidosatta i vården i.o.m. att vårdaren vanligen endast uppmärksammar mamman och inte involverar pappan. Vissa pappor kände sig åsidosatta när hälsovårdaren vände sig till mamman och frågade endast

henne om barnet. Papporna anser att vårdarna borde reflektera över hur pappan upplever vårdssituationen och undvika övertramp.

Studien påvisar även att papporna har ett behov av att få förtroende för vårdaren. Men de pappor som kunde prata med vänner och arbetskamrater om barnavård hade mindre behov av stöd från hälsovårdaren och behövde därför inte ha förtroende för henne. Tilltron till hälsovårdaren ansågs främst byggas upp av hennes kompetens inom barnavård. Vårdaren skulle visa professionell skicklighet i åtgärder och ha kunskapen i ämnet. Hon skulle även utstråla lugn och trygghet. Stödet hon gav var uppskattat i form av raka svar. Papporna uppskattade även stöd i form av information om barnavård och sjukdomssymtom samt de normala rådgivningskontrollerna. Samtidigt uppmärksammades vårdarens tidspress. Om vårdaren hade för lite tid med pappans frågor om babyens situation, t.ex. flaskmatning, gav hon honom informationsblad i stället. Detta tolkades ibland som om frågorna gällande babyen inte var så viktiga. Papporna poängterade även att det var viktigt att vårdaren gav tid och stöd åt parförhållandet och inte endast babyen. (Fagerskiöld, 2006)

I en forskning av Montigny, Lacharité och Amyot (2006) studerades vilket stöd pappor och mammor värdesatte högst under postpartumtiden, vad som karaktäriserade stödet och förhållandet mellan socialt stöd, lyckat föräldraskap och ångestfyllt föräldraskap. 160 pappor och mammor besvarade ett formulär vid ett hembesök av vårdaren när barnet fyllt 16 dygn (+/-9 dygn). Barnet var det första för båda parterna. Undersökningen gjordes i Quebec, Kanada. Resultatet påvisar att båda parterna värdesätter högt det stöd de får av den andra, med undantaget att papporna ansåg stödet vara ännu viktigare. Generellt ansåg papporna att deras föräldrar inte var så stort stöd, vilket mammorna upplevde precis tvärtom. Papporna beräknade att stödet av vårdarna ibland vara viktigt. Däremot ansåg mammorna att stödet av vårdarna var i hög grad viktigt. Papporna kände heller inget stöd från pappagrupper, men däremot av eventuella vänner. Forskarna upptäckte att de par som upplevde att de fått hjälp av vården hade mindre ångest, högre kompetens som förälder och bättre relation till partnern.

5.4 Sammanfattning av tidigare forskningar

Dagens samhälle lägger en stor press på den nyblivna pappan, vilket han känner påfrestande. Han skall vara en försörjare, beskyddare, vägvisare, hemhjälp och vårdare. Han behöver kunna hålla många bollar i luften. Papporna påverkades av mer av omgivningens uppfattning om hur en pappa skall vara än av sina personliga

misslyckanden. Han skall stöda mamman, ta hand om babyn och därtill sköta sitt arbete. Den nya livssituationen orsakar påfrestningar fast han sett framemot faderskapet (Barclay & Lupton, 1999). Många ångrar att de inte redan under graviditeten sökt och tagit till sig mer praktisk information om det kommande babylivet (Deave & Johnson, 2008). Undersökningarna tyder på att det är viktigt att få ett bra självförtroende som pappa och make. Självförtroendet och relationen till barnet påverkas även till stor del av familjens ekonomiska situation och hans trivsel på arbetsplatsen. Påfrestningarna av den olika rollerna skapar även spänningar i parförhållandet (Barclay & Lupton, 1999).

Mammans påverkan på papparollen är stor. Om mamman är stödjande påverkade hon pappan positivt genom att paren delar mer på barnavården. Mammans stöd är viktigare för honom än hans stöd är för henne. Både barnets och moderns personlighet samt moderns attityder påverkar pappan (De Luccie, 1996). Pappans engagemang i babyvården påverkas av att paret arbetar på sin relation (Hawkins m.fl., 2008). Mamman påverkar positivt pappans engagemang genom emotionell respons, som uppmuntran och stöd. De pappor som är mer engagerade i barnens liv anser också att det är viktigt att vara det. De är också oftare nöjda med papparollen (De Luccie, 1996). De flestan vill engagera sig i sitt barns liv (Fagerskiöld, 2006). Pappan upplever situationen sårande ifall han förhindras att sköta sitt barn (Nyström & Öhrling, 2003). Papporna är överlag mer involverade i pojkarnas och småbarnens liv än babysarnas liv (De Luccie, 1996).

Papporna anser att stödet från vårdaren och släktingarna är mindre viktigt än mamman anser. Forskarna anser att män som för första gången blir föräldrar saknar ett stödjande nätverk. De har t.ex. föga stöd av sina egna pappor (Deave & Johnson, 2008). Enligt flera studier upplever papporna sig åsidosatta i vården i.o.m. att vårdaren vanligen endast uppmärksammar mamman och inte involverar pappan på rådgivningsbesök och på familjeförberedelsekurs (Deave & Johnson, 2008, Fagerskiöld, 2006). De pappor som pratar med vänner och arbetskamrater om barnavård har mindre behov av stöd från hälsovårdaren och behöver inte på samma sätt ha förtroende för henne. Förtroendet till hälsovårdaren byggs upp av hans eller hennes kompetens inom barnavård. Papporna önskar få information i form av raka svar. Flera önskar överlag mer kommunikation med vårdaren gällande barnavården. Papporna märker ofta vårdarens tidspress (Fagerskiöld, 2006). Om vårdaren har för lite tid med pappans frågor ger hon honom informationsblad i stället. En del pappor önskar kunna ringa själva till rådgivningen för stöd (Deave & Johnson, 2008). Papporna vill även att vårdaren ger tid och stöd åt parförhållandet

(Fagerskjöld, 2006). De par som upplever att de fått stöd av vårdaren har överlag mindre ångest, mer kompetens som förälder och bättre relation till partnern (Montigny m.fl., 2006).

6 Metoder och tillvägagångssätt

Respondenten skall göra en enkätundersökning och en induktiv innehållsanalys av det insamlade materialet. För de slutna frågorna i enkäterna, som ger kvantitativa data, har respondenten valt statistisk analys med stapeldiagram. Respondenten undersöker vad de finlandssvenska papporna tycker om stödet de får vid rådgivningen och vilken typ av stöd de skulle önska.

6.1 Undersökningsgrupp

Undersökningsgruppen består av svenskspråkiga nyblivna pappor i Österbotten och Nyland. Papporna får vara i olika åldrar. För att få delta i enkätundersökningen skall mannen ha minst ett barn under ett och ett halvt år. Respondenten lägger ut webbenkäten på internet på en adress gjord för undersökningen, så att småbarnspapporna kan besvara den enkelt när det passar dem bäst. För öka pappornas antal består de av respondentens vänner, släktingar, bekanta och deras vänner, släktingar och bekanta.

6.2 Undersökningsmetod

6.2.1 Enkätundersökning

Respondenten har valt enkätundersökning till datainsamlingsmetod. En enkätundersökning är enligt Trost (2001, s. 9) en datainsamlingsmetod där frågor besvaras skriftligt med svararens egen hand. Fördelen med enkäter är att många personer nås till rimliga kostnader. Nackdelar är svårigheten att veta om de svarande har förstått frågorna och verkligen svarar ärligt och att det ofta finns ett visst bortfall. (Eriksson, 1992, s. 136)

Vid användning av enkät som insamlingsmetod är det viktigt att i inledningsfasen fundera över hur frågorna ska formuleras för att svaren ska bli användbara och hur svaren efter insamlingen ska analyseras. Det är bra att vara medveten om att olika formuleringar och ord kan tolkas olika av olika personer och det är viktigt att formulera frågorna så exakt som möjligt. (Bell, 2006, s. 137–138)

Frågorna i enkäten ska inte vara ledande, värderande, hypotetiska, stötande eller alltför känsliga, de får inte vara för invecklade och endast en fråga i taget bör ställas. Frågorna ska inte syfta till något allt för långt bakåt i tiden, eftersom minnet kan svika. Trost (2001, s. 80–81, s. 83) tillägger att det är viktigt att använda vanligt språk. Konstiga ord och långa frågor kan göra frågorna obegripliga, men om språket anpassas till svarspersonerna blir också svaren tydligare. Frågorna kan vara öppna frågor, som kan ge korta eller långa svar. Fördelen med öppna frågor är att de ofta ger användbar information, nackdelen att de ofta medför problem i analysstadiet. Andra typer av frågor är alternativfrågor, kategorifrågor, rangordningsfrågor, tabell- och rasterfrågor och skalfrågor. Det är bra att börja med lättare frågor för att värma upp och sätta de svårare eller känsligare frågorna senare, för att sist avsluta med något lättare. (Bell, 2006, s. 138–145)

I större undersökningar är målet att försökspersonerna ska vara representativa för hela populationen, då går det att göra generaliseringar utifrån urvalet. I mindre undersökningar är det också eftersträvansvärt, men ofta inte möjligt och urvalet blir då inte lika slumpmässigt, utan istället får forskaren nöja sig med att utfråga de personer som går att få tag på och är villiga att ställa upp. Detta är acceptabelt om det finns en tydlig redogörelse av hur urvalet gått till och forskaren är medveten om de begränsningar det innebär. (Bell, 2006, s. 147–148)

Innan enkäten skickas ut bör den pilottestas. Detta innebär att några försökspersoner provar ut om enkäten fungerar, frågorna och instruktionerna är begripliga, hur lång tid det tar att fylla i den och om den är passligt lång. En del frågor kan efter testet behöva strykas som onödiga eller omformuleras för att undvika missförstånd. Det tar tid att utforma enkäten, men om enkäten är välplanerad sparas mycket tid i analysstadiet. Enkäten ska helst vara snyggt utformad. Svarspersonerna blir mindre motiverade att svara på en enkät som ser slarvig ut. Den ska vara tydlig, inte för lång och helst anonym. Svarspersonens namn bör helst inte finnas med på skjälva enkäten. (Bell, 2006, s. 146–147, s. 149–150)

Enkäten kan inte skickas ut förrän den blivit godkänd av handledare och andra personer som granskar projektet. Enkäten kan delas ut personligen, via någon institution eller skickas per post. Svarsprocenten är vanligen lägst när enkäterna skickas per post, så något annat sätt är att föredra. Trost (2001, s. 100) säger att ett knep för större svarsprocent om forskaren ändå väljer att posta enkäterna är att posta dem så att de kommer fram till svarspersonerna på fredag, så de kan besvara enkäten över helgen. Om forskaren inte personligen är närvarande då enkäten delas ut bör ett följebrev utformas, vilket innehåller

syftet med studien, svarspersonens rättigheter och de egna skyldigheterna. Vid behov berättas om tillstånd till studien, vem som kommer att se enkäterna och vad som händer med resultatet. Om anonymitet och konfidentialitet utlovas, bör forskaren vara medveten om vad det innebär. (Bell, s. 2006, 150–151)

Ett visst bortfall blir det oftast vid enkätundersökningar. Det går att skicka ut påminnelser efter en tid för att öka svarsprocenten, men alla kommer ändå inte att svara på enkäten. Påminnelsen kan skickas redan en eller ett par veckor efter enkäten skickats ut. Om undersökningen är under tidspress går det att påbörja analysen innan allt material kommit tillbaka (Bell, 2006, s. 151–152)

6.2.2 Innehållsanalys

Som dataanalysmetod har respondenten valt att göra en innehållsanalys. I analysen vill forskaren bearbeta materialet och göra det mera överskådligt. Detta innebär att materialet klassificeras och delas upp i olika delar. Olsson och Sörensen (2007, s. 127) hänvisar till Törnebohm (1995), som skriver att analysen inte i sig ger ny kunskap, men genom den sammanställda helheten kan ny förståelse och kunskap nås (Olsson & Sörensen, 2007, s. 31). På de slutna frågorna i enkäten kommer respondenten att göra en statistisk analys med stapeldiagram.

Dataanalysen består i princip av tre olika delar. Först behöver forskaren läsa sitt material för att bekanta sig med det, sedan fördjupas förståelsen av materialet genom att forskaren kreativt tolkar det. Till sist kan forskaren beskriva resultatet av analysen i någon form. Analysen präglas av de frågor som ställts till materialet och målet är att förstå vilka svar materialet ger. Vid analysen är det viktigt att kunna se hur delarna i materialet överensstämmer med varandra och bildar en helhet, men samtidigt också hur de olika delarna är olika varandra. (Dahlberg, 1997, s. 89–91)

Olsson och Sörensen (2007, s. 129) beskriver innehållsanalys som en analysmetod som används för att vetenskapligt analysera dokument. Vid innehållsanalys är det viktigt att det finns ett tillräckligt stort urval av källor, för att slutsatserna från analysen ska bli hållbara. Det är också av stor vikt att datainsamlingen har gått rätt till, så att urvalet i innehållsanalysen ger en hållbar bild av det som undersöks. (Bell, 2006, s. 129)

Innehållsanalys passar vid både analys av vetenskapliga dokument, tidningar, annat skrivet material, intervjuundersökningar och enkäter. I slutresultatet presenteras det undersökta

fenomenet på ett tydligt sätt i olika kategorier, de olika helheterna och deras förhållande till varandra görs tydligt. För de olika kategorierna används olika termer, dessa termer väljer forskaren själv och samma termer används genom hela forskningen. (Kyngäs & Vanhanen, 1999, s. 4–5)

Innehållsanalysen kan göras på många olika sätt, men grunddragen för hur den genomförs är desamma. Den indelas enligt Eriksson (1992, 282) i olika faser. Först får forskaren forskningsuppdraget och reder ut vad det är han vill veta, och när det är klart ska materialet som ska analyseras väljas ut. Sedan delas materialet in i olika kategorier och enheter innan själva analysen görs. Till sist rapporteras resultatet och i rapporten ingår ofta tabeller och olika schematiska framställningar. Innehållsanalysen blir tillförlitlig om forskaren utfört arbetet omsorgsfullt och om materialet är representativt för den helhet det hämtats från.

Det finns inte speciella regler hur analysprocessen ska gå till, men det är viktigt att forskaren själv på förhand väljer hur han tänker göra. En innehållsanalys kan vara induktiv eller deduktiv, d.v.s. utgå från materialet och analysera det eller utgå från bestämda begrepp och sedan söka dem i materialet. Analysen kan också antingen undersöka endast fakta som tydligt framkommer eller också gömda budskap som är skrivna mellan raderna. (Kyngäs & Vanhanen, 1999, 5)

I den induktiva innehållsanalysen försöker forskaren göra materialet mera åskådligt genom att dela in det kvarvarande materialet i grupper och kategorier med hjälp av begrepp och uttryck, vilka är sammanknutna till forskningsfrågan och forskningen. Forskaren söker gemensamma begrepp och framställningar i materialet och delar med hjälp av dem in materialet i kategorier och underkategorier, vilka får namn som väl beskriver deras innehåll. (Kyngäs & Vanhanen, 1999, s. 5–7)

Olsson och Sörensen (2007, s. 129) anmärker att om datainsamlingsmetoden varit enkäter är avgränsningen i innehållsanalysen beroende på hur frågorna är ställda. Vid avgränsade frågor fås djupare och mer exakta svar, medan oavgränsade frågor får spretiga svar. Eriksson (1992, s. 280–281) tillägger att innehållsanalysen endast är meningsfull om innehållet i undersökningen är meningsfullt.

6.2.2.1 Statistisk analys med stapeldiagram

Ett diagram är en figur som kan översätta en tabell till en visuell bild. En bild kan i vissa fall säga mycket mera än en tabell. Bilden ger snabbt information till läsaren om mönster,

helhet och detaljer. Diagram måste dock göras med omsorg för att ge en korrekt bild av statistiken eller det som undersöks. Då forskaren vill påvisa en frekvensfördelning i t.ex. proportioner eller procent där variabeln är diskret är stapeldiagram en lämplig metod. Stapeldiagram är en av de vanligaste metoderna för att framställa data i grafisk form. (Backman, 1998, s. 89–91)

Bell (1995, 127–129) skriver att då rådata som fås från t.ex. enkäter och intervjuer registreras, analyseras och tolkas letar forskaren efter likheter, mönster eller skillnader i informationen. Den information som kommer fram kan presenteras på olika sätt. Ett alternativ för att presentation information är att använda sig av stapeldiagram. Stapeldiagram visar direkt ett klart resultat och är ofta lättöverskådliga. I ett stapeldiagram ligger variabeln på den horisontella axeln och frekvensen på den vertikala axeln. Varje information som inte visar på något viktigt kan uteslutas.

6.3 Undersökningens praktiska genomförande

Respondenten gör en empirisk undersökning på hur mannen växer till pappa under barnets första levnadsår, enligt VOIMA-projektets beställning. Innehållsanalys och statistisk analys med stapeldiagram görs på det material som respondenten får från enkätsvaren. Respondenten har utgått från aktuell forskning för att bilda enkätfrågor. De öppna frågorna i enkäten har analyserats med innehållsanalysen. Data från de slutna frågorna har bearbetas i ett kalkyleringsprogram. För att beskydda undersökningen och pappornas anonymitet behövs ett lösenord för att besvara enkäten. För att nå så många pappor som möjligt, har respondenten ringt vänner, släktingar, bekanta, som tidigare klasskamrater och mannens arbetskamrater. Varje uppringd pappa har tillfrågats ifall de kan tipsa om en annan pappa. För att maximera sannolikheten för att papporna svarar på enkäten har de ringts upp av respondenten. De som i telefonsamtalet varit intresserade, d.v.s. alla pappor utom en, har sedan fått uppgifterna som ett meddelande till sin telefon. Papporna har givits några dagars svarstid. I slutet av undersökningen har informanterna skickat iväg enkäten till respondentens personliga mailadress anna-kaisa.wikstrom@multi.fi

Målgruppen för enkäterna har varit män, som inom det senaste ett och ett halvt år blivit pappa. Denna tidsram är lagd för att pappan skall ha en viss erfarenhet av växandet i sin roll, men inte hunnit glömma barnets första år. Tidsramen är rätt bred även för att respondenten skall ha större möjlighet att finna informanter till sin undersökning. Respondenten ringer totalt 25 finlandssvenska pappor i Österbotten och Nyland.

Datainsamlingen pågår i två etapper, 20-28.2.2011 och 29-30.2.2011. Målet är att männen fyller i enkätundersökningen självständigt. För att garantera pappornas anonymitet görs undersökningen under en kort tid och flera pappor rings på en dag. Respondenten fick 20 stycken svar av 24 kontaktade, vilket ger en svarsprocent på 77 %. Efter att respondenten har slutfört studien kommer enkätsvaren att förstöras.

Respondenten vill få svar på följande frågor från enkätstudien:

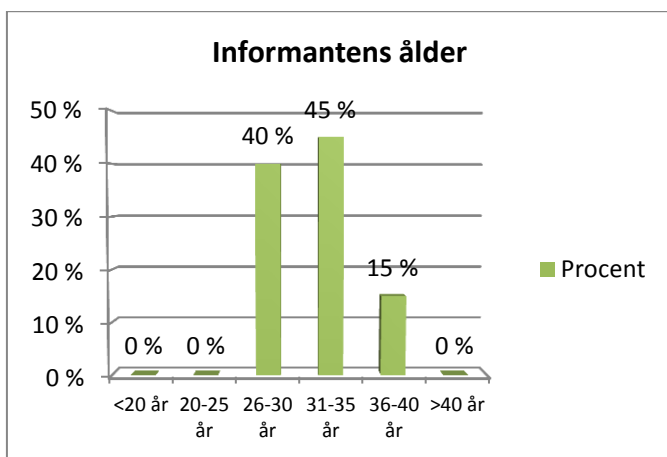
- Hur växer mannen till pappa enligt papporna själva?
- På vilka olika sätt kan mannen växa till pappa?
- Hur förväntade sig papporna att faderskapet skulle vara?
- Hurudana fäder ville papporna bli?
- Hur upplever pappor det stöd de får från rådgivningen?
- Hurudant stöd önskar papporna att få från rådgivningen?
- Vad kan hindra växandet till pappa?

7 Resultatredovisning

Undersökningen *Hur mannen växer till pappa under barnets första levnadsår* bestod av slutna kvantitativa frågor och öppna kvalitativa frågor. De slutna frågorna resultatredovisas genom stapeldiagram. Resultatet från undersökningens öppna frågor redovisas m.hj.a. induktiv innehållsanalys och beskrivs med kategorier och citat.

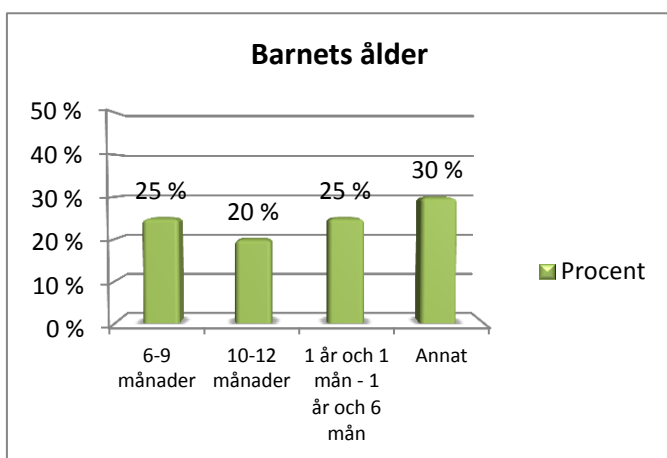
7.1 Uppgifter om informanterna

I undersökningen deltog 20 informanter, vilka var i åldrarna 26-40 år. De flesta (40 % + 45 %) 85 % var i åldern 26 till 35 år. Ytterligare 15 % var i åldern 36 till 40 år.

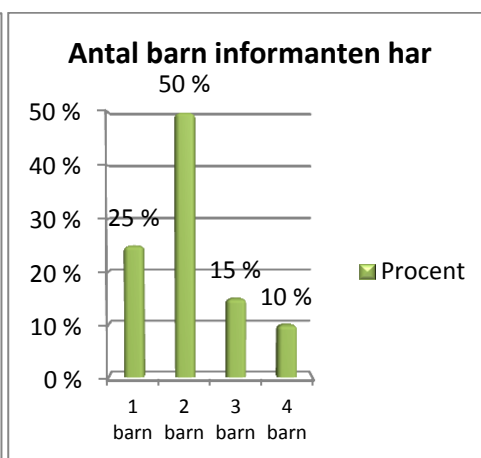


Figur 1. Informantens ålder

Informanternas yngsta barn var till 25 % i åldern 6 till 9 månader, till 20 % i åldern 10 till 12 månader och till 25 % i åldern 1 år och 6 mån. Ytterligare 30 % uppgav att barnet hade en annan ålder, antingen äldre eller yngre. För 25 % av papporna var barnet deras förstfödda. Hälften, d.v.s. 50 % av informanterna hade två barn, 15 % tre barn och 10 % fyra barn.



Figur 2. Barnets ålder

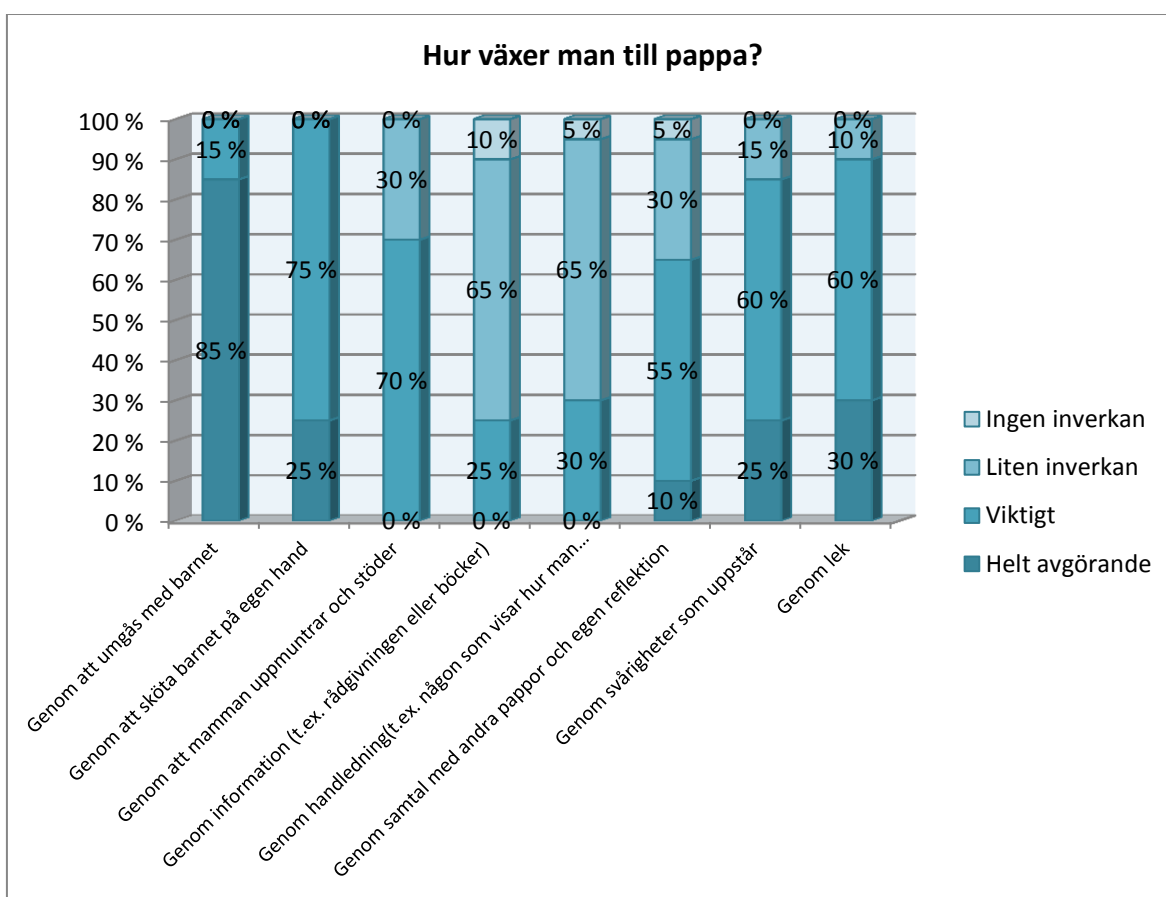


Figur 3. Antal barn informanten har

7.2. Växa till pappa

I frågan "hur växer man till pappa" svarade de flesta, 85 %, att det är helt avgörande "att umgås med barnet". De resterande 15 % svarade att det är viktigt. Det här mest populära svaret var "genom att sköta barnet på egen hand", vilket besvarades till 75 % som helt

avgörande och till 25 % som viktigt. Alternativet ”genom att mamman uppmuntrar och stöder” upplevdes till 70 % helt avgörande för att pappan växer i sin roll. Även de övriga 30 % ansåg att mammans uppmuntran är viktig. Att pappa får praktisk ”...handledning (t.ex. att någon visar hur man tvättar babyn)” besvarades väldigt olika av papporna. Handledningen ansågs till 65 % som helt avgörande, 30 % som viktigt och till 5 % inte ha någon inverkan alls. 60 % av papporna poängterade att man växer till pappa ”genom lek”. De övriga ansåg till 30 % att det är viktigt och till 10 % att det har en liten inverkan. Ingen ansåg att leken inte har någon inverkan. Papporna ansåg även att de växer ”genom svårigheter som uppstår”. Till 60 % ansågs denna påverkan helt avgörande, till 25 % viktig och till 15 % ha en liten inverkan på växandet till pappa. De två resterande påståenden: ”genom information (t.ex. rådgivningen eller böcker)” och ”genom samtal med pappor och egen reflektion”, upplevdes påverka minst. Fördelningen var olika. Papporna var mer ense gällande växandet ”genom information (t.ex. rådgivningen eller böcker), där upp till 65 % besvarade att det var helt avgörande och 25 % att det var viktigt för deras tillväxt. Samtidigt ansåg 10 % att informationen inte hade någon inverkan på dem. 55 % av papporna ansåg att det var helt avgörande att man växer till pappa ”genom samtal med andra pappor och egen reflektion”. Ytterligare 30 % ansåg påverkan ha en liten inverkan, 10 % ansåg påverkan vara viktig och 5 % ingen inverkan.



Figur 4. Hur växer man till pappa?

Genom den öppna följdfrågan önskade informanten att papporna med egna ord beskrev hur de ansåg att mannen växer till pappa. Frågan besvarades av 6 informanter. Av svaren framkom två kategorier: **hitta sin roll som pappa** och **handledning**. I kategorin **hitta sin roll som pappa** framkom vikten av att lära känna barnet. En av informanterna poängterade att det var viktigt att få vara ensam med barnet. En annan informant lyfte fram att man behöver vara sig själv. Det framkom även att växandet till pappa handlar om en anpassning till den nya livssituationen. En av informanterna uttryckte att man när barnet växer får något tillbaka, vilket i sin tur gör att man växer som pappa och uppskattar rollen mer.

”Så då bebin föddes växte jag som pappa och efter det har det handlat om att lära känna barnet och anpassa sig till ett nytt livsskede.”

”Viktigt att mamman är borta från barnet så att pappa tar del av HELA ansvaret den stunden”

”Vartefter barnet föds och speciellt då de blir mera engagerade och att man får feedback tillbaka gör att växer mera och uppskattar rollen att vara pappa”

”Viktigt att vara sig själv.”

Under kategorin **handledning** framkom två svar. Den ena informanten poängterade vikten av handledning. Handledningen kunde vara t.ex. om hur man tvättar en baby. Handledningen ansågs viktig oberoende av hur mycket pappan kände sig som pappa. Den andra informanten uttryckte rådgivningens begränsade betydelse för pappor.

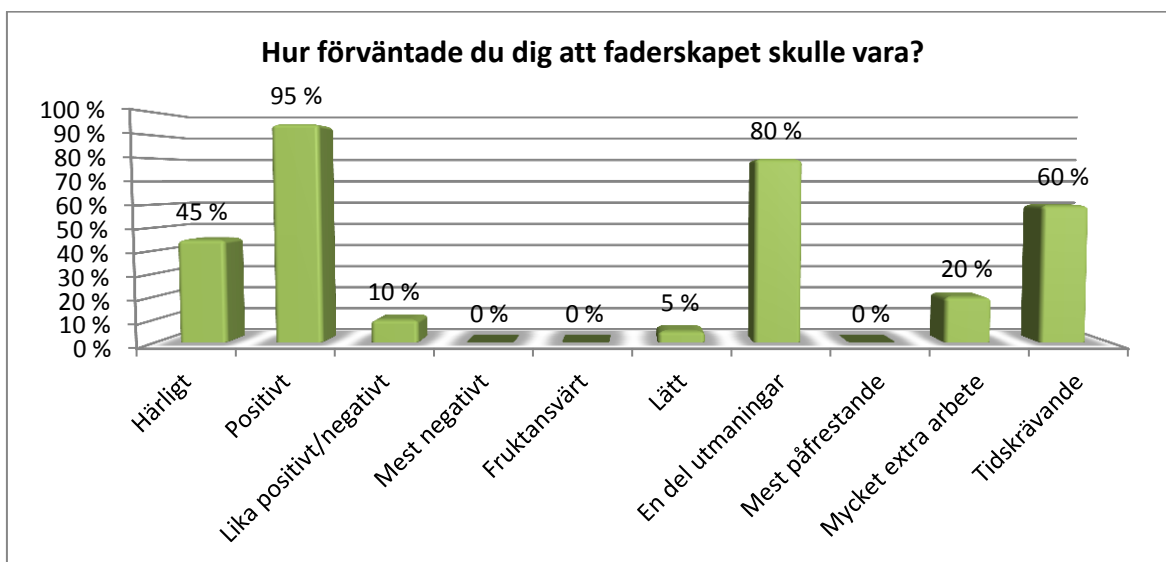
”I sig är det förstås mycket viktigt att man får handledning (bl a om hur man tvättar), men det är något man alltid måste få, oberoende hur mycket man känner sig växa till pappa.”

”Det känns nog som rådgivningen är minimal för oss pappor efter att första barnet är fött”

7.3 Förväntningar på faderskapet

I frågan om ”hur förväntade du dig att faderskapet skulle vara” ville respondenten att papporna skulle beskriva sina förväntningar genom att välja tre alternativ av tio möjliga. Informanterna kunde välja mellan tio alternativ. De flesta valde positiva svar och en del utmaningar. Detta till 95 % ”positivt” och 80 % ”en del utmaningar”. Ett rätt så vanligt svar var ”tidskrävande” som besvarades till 60 %. Betydligt färre pappor valde något av de sju resterande alternativen. Till 45 % besvarades frågan med ”härligt”, 20 % ”mycket extra

arbete”, 10 % ”lika positivt/negativt”, 5 % ”lätt” och 0 % ”mest negativt”, ”fruktansvärt” och ”mest påfrestande.



Figur 5. Hur förväntade du dig att faderskapet skulle vara?

Genom den öppna frågan ”kommentarer” ville respondenten ytterligare klargöra pappornas förväntningar på faderskapet. Sju stycken informanter besvarade frågan. De två kategorier som framkom av svaren var: **inte mycket förväntningar** och **förberett mig på värre**. Under kategorin **inte mycket förväntningar** fann respondenten tre underkategorier: **avslappnad inställning**, **svårt att föreställa sig** och **skulle ha önskat stöd**.

I underkategorin **avslappnad inställning** förklarade informanterna att de haft få förväntningar på faderskapet och att de inte funderat så mycket. Två av tre informanter uttryckte att de tagit situationen som den kommer.

”Jag funderade inte så mycket på saken under graviditeten faktiskt. Det fick bli som det blir.”

”Jag hade inte några starka förväntningar inför att bli pappa, jag tänkte väl att jag tar det som det kommer”

I underkategorin **svårt att föreställa sig** upplevde informanterna det svårt att ha en klar bild av faderskapet. På grund av att det var svårt att föreställa sig faderskapet kunde de inte ha en klar bild om det. En av de två informanterna uttryckte att faderskapet blev verkligt vid förlossningen.

”Jag hade nog ingen klar bild av vad som väntade. Det var svårt att föreställa sig hur det skulle bli.”

”Svårt att riktigt förstå och det blev först Verkligt vid födseln.”

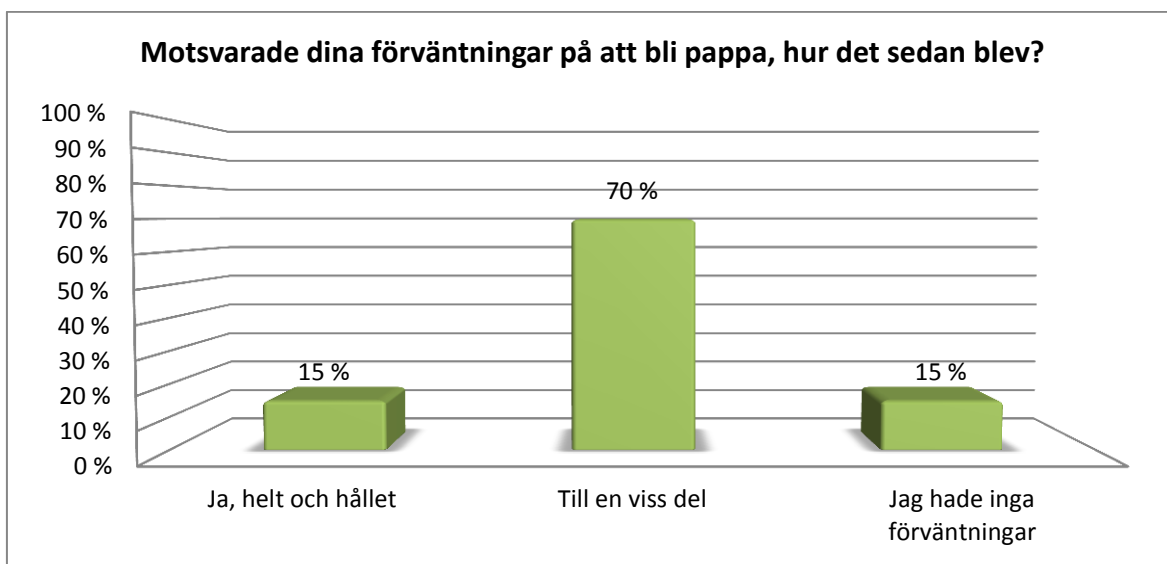
I underkategorin **skulle ha önskat stöd** fanns en av informanterna. Även han hade svårt att föreställa sig faderskapet. Han hade dock önskat att han haft någon pappa eller blivande pappa att tala med, vilket han uppenbart inte hade.

”Det var svårt att föreställa sig det. Skulle ha varit värdefullt att prata med andra blivande pappor och sådana som är pappor.”

I kategorin **förberett mig på värre** uttryckte informanten att han förväntat sig på att det skulle vara tyngre. Han hade t.ex. tänkt att det skulle vara mycket vakande på natten. Informanten konstaterar även att han just nu har mer nattvak, men att det inte var så mycket i början.

”Jag hade förberett mig på att det skulle vara jobbigare, med mycket vakande m.m. Men början gick förhållandevis bra, men nu tär vakandet en del.”

På frågan ”motsvarade dina förväntningar på att bli pappa hur det sedan blev” svarade 70 % ”till en viss del”, 15 % ”ja, helt och hållet” och likaså 15 % ”jag hade inga förväntningar”.



Figur 6. Motsvarade dina förväntningar på att bli pappa, hur det sedan blev?

Den öppna frågan, om den största överraskningen, fick respondenten som ett förslag av en av papporna som besvarade pilotstudien. Respondenten tyckte frågan var en bra idé och önskade genom den få ytterligare svar på hur förväntningarna och förberedelserna till

faderskapet påverkade hur stor överraskningen av faderskapet var och vad det var som överraskade papporna mest. Av 13 svar framkom tre kategorier, med rätt jämn svarsfördelning. De tre kategorierna namngavs: **positiv överraskning**, **stor förändring** och **negativ överraskning**.

I kategorin **positiv överraskning** uttryckte informanterna de positiva överraskningar det innebar av att bli förälder. Dessa överraskningar gällde hur fina barnen var, hur fantastiskt det var att vara pappa och hur lätt uppgiften trots allt kändes. Informanterna använde ord som "fantastiskt toppen" och "naturligt". Informanterna överraskades över hur mycket man kan göra trots att man har baby och hur naturligt det är att ha med sig en baby. Även skötandet gick bättre än förväntat och fast det fanns mindre tid för sig själv gav barnen mycket tillbaka. En av papporna uttryckte även förvåning över hur snabbt barnen växer.

"Att de växer så snabbt, och att de kan vara så små och samtidigt så fullkomliga."

"Fantastiskt toppen! Visade sig att inte vara helt så utmanande som jag kanke trodde."

"Hur fort det blev naturligt att ha en liten bebis med sig överallt. Det att ständigt ta hand om bebisen gick bättre än väntat. Visserligen har man betydligt mindre egen tid, men man får så mycket istället genom relationen till barnet."

"Hur mycket man faktiskt kan göra fast man har barn"

Under kategorin **stor förändring** överraskades informanterna av den snabba förändringen och över barnets behov. Barnets beskrevs som 100 % beroende. Förändringen var större än man trott. En av informanterna hade reflekterade över att hans uppskattning för sina egna föräldrar vuxit genom det egna faderskapet. Pappan som ansåg att livet ställdes om snabbt förvånades även över hur snabbt barnen växer.

"Hur snabbt livet ställdes om, och hur snabbt barnen växer och mognar."

"Att allt man gör, både jobb, intressen och umgänge med frun alltid måste utgå från barnets/barnens behov. Mat, sömn osv. Allt annat än barnets välmående går alltid i andra hand."

"Jag hade inte kunnat förstå vad det innebär att ha ett litet barn faktiskt är 100 % beroende av mig(och mamman förstås...) Så livet förändrades mer än jag trott."

"Att man direkt förstod vilka hjältar ens egna föräldrar är."

I den tredje kategorin **negativ överraskning** beskrev informanterna den största förändringen som något påfrestande. Papporna upplevde faderskapet på olika sätt krävande

och bindande. De kände sig bundna vid familjen och var förvånade över hur mycket barnet tog av den egna tiden. En vaken baby tar mer tid och uppmärksamhet än väntat. En annan pappa uttryckte sin förvåning över hur lite han fick sova det första året. Babyns skrikandet upplevdes tungt och frustrerande, när ingenting hjälpte. En av informanterna yttrade sig om hur mycket arbete det var, men att livet senare också blev roligare och roligare.

”Man är så bunden vid familjen”

”Det tog lite mer egen tid än vad man trodde”

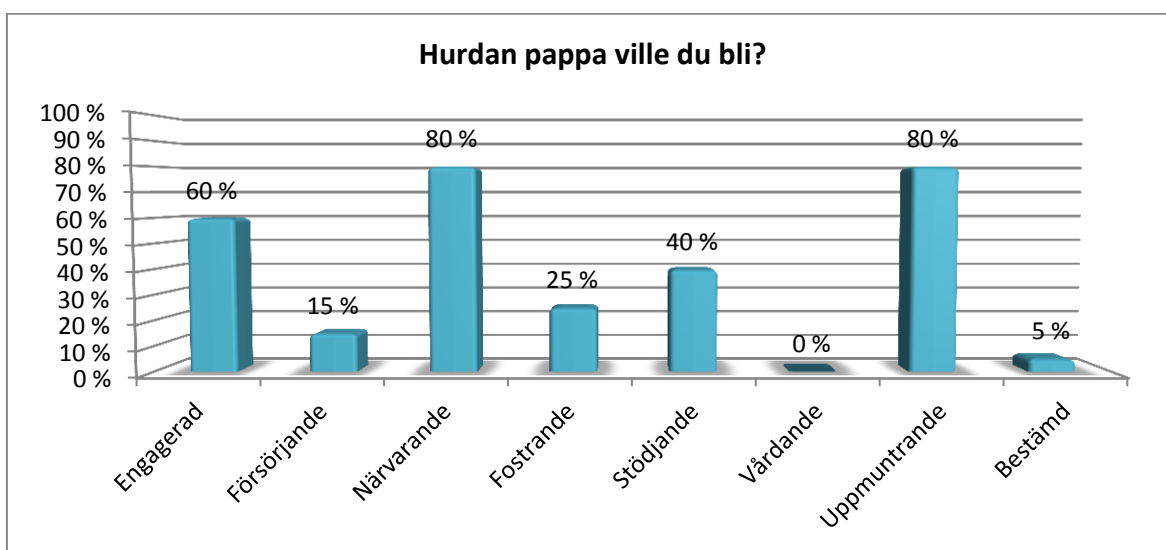
”Att man fick sova så lite under det första året”

”Hur mycket tid och uppmärksamhet en vaken baby kräver. Samt hur tungt och frustrerande det är när babyn skriker och skriker och ingenting hjälper.”

”I början kändes det mest som en massa arbete. Men sen märkte jag att det blir roligare och roligare hela tiden!”

7.4 Hurdan pappa

I frågan om ”hurdan pappa ville du bli” kunde pappan välja tre alternativ av åtta. Två av svaren, d.v.s. ”närvarande” och ”uppmuntrande”, utmärkte sig med en svarsprocent på 80 %. Svartalernativet ”engagerad” fick 60 %, av svaren ”stödande” 40 %, ”fostrande” 25 % och ”försörjande” 15 %. Ytterligare 5 % valde svartalernativet ”bestämd”, men 0 % svarade ”vårdande”.



Figur 7. Hurdan pappa ville du bli?

I den öppna frågan ville respondenterna ge informanterna möjligheten att beskriva med egna ord vilken typ av pappa de ville bli, för att komplettera den slutna frågan som respondenterna

ställt. Av de 20 informanterna valde 17 att besvara frågan. Informanterna använde delvis samma ord som respondenten. Resultatet gav en indelning i fem kategorier, varav tre dessutom kunde delas in i ytterligare en kategori p.g.a. en önskan att vara något av en uppfostrare. Kategorierna respondenten fann var: **närvarande, älskande, förebild, bra pappa, lugn och ansvarsfull.**

Kategorin **närvarande** består av sex svar och är därmed den största kategorin. I denna kategori ville papporna poängtera att de vill finnas till för sina barn, vara närvarande och göra sitt yttersta för att prioritera tiden så de har möjlighet att vara närvarande. En del uttryckte även att de vill barnets bästa och vill vara uppmuntrande. Två informanter i kategorin hade även en önskan att uppfostra. Den ena använde ordet ansvarsfull och den andra ville lära barnen att bli goda allmänbildade samhällsmedborgare.

”Jag vill vara en närvarande pappa, som prioriterar tid med mitt barn framom jobb och intressen. Jag vill kunna följa med varje steg på vägen i utvecklingen. Jag vill göra mitt yttersta för att ge mitt barn en så god uppväxt som möjligt.”

”En som är där för barnet, vara med då det växer och utvecklas, det händer så snabbt det första året.”

Den följande största kategorin var **älskande**. Under denna kategori uttryckte fyra informanter sin strävan att vara en kärleksfull far. Känsloerna för barnet uttrycktes med ord som: ”älskar dem varje dag”, ”älskande”, ”kärleksfull” och ”mestadels mjuk”. Två av informanterna uttryckte även en önskan att inge trygghet för barnet. En del använde även flera andra ord som t.ex. ”gör roliga saker”, ”som förstår barnen” och ”uppmuntrande”. Hälften av informanterna i kategorin uttryckte även sin strävan att vara uppfostrande. Detta genom orden hård och rättvis, samt en som sätter gränser.

”En som gör roliga saker med dem, en som de kan lita på , få stöd av och som försår sig på barnen. En klippa då det blåser. Trygghet i tillvaron. En som visar barnen att han älskar dem varje dag.”

”kärleksfull men på samma gång, kunna sätta gränser.”

”Hård och rättvis ibland, men mestadels mjuk. Vill inte att mina barn skall var rädda för mig.”

Under kategorin **förebild** skriver tre informanter att de önskar att deras barn ser upp till dem. Att vara en förebild beskrivs även genom längtan att vara omtyckt. Ordet trygg

förekommer också i två av svaren. Den tredje vill även vara ett stöd. En av informanterna poängterar att han även vill vara uppfostrande, med en varm men fast hand.

”Trygg, uppmuntrande(!), förebild som barnen kan se upp till.”

”In pappa som mina barn ser upp till och kan få stöd av.”

”En med ”varm men fast hand” som barnen kan vara trygga och omtäckta hos.”

I kategorin **bra pappa** finner respondenten två svar som till sin natur är rätt neutrala i tonen. Informanterna har inte så beskrivande påståenden. De vet att de vill vara bra fäder. Den ena uttrycker även att han inte reflekterat desto mer. Den andra önskar även vara ett stöd vid barnets utveckling till en välmående människa.

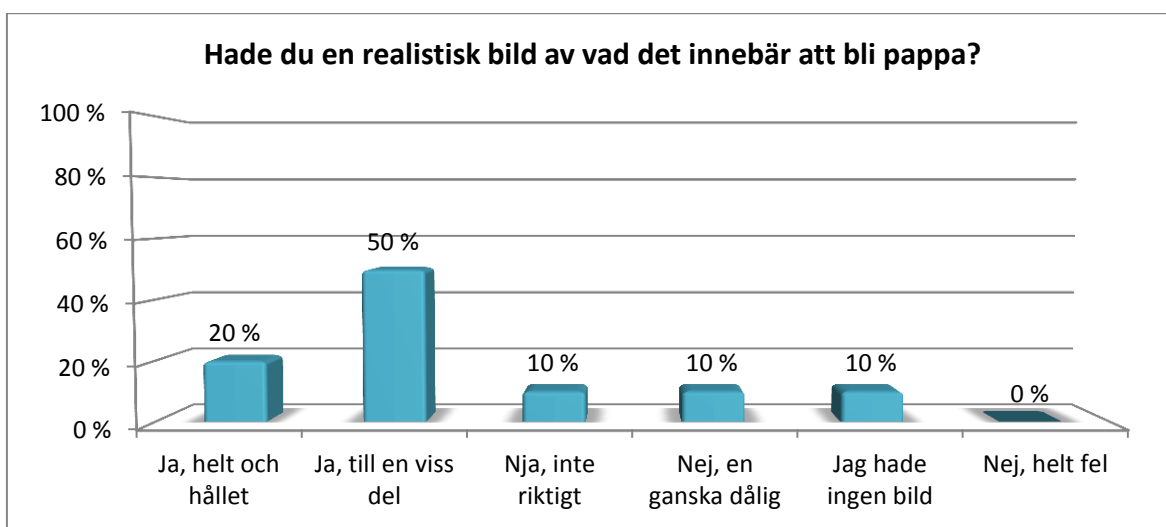
”Jag önskar förstås vara en bra pappa. Som kan stöda mina barn att bli välmående människor”

I den femte kategorin **lugn och ansvarsfull** finner respondenten likväl två informanter. Dessa poängterar att vara lugn, men också uppfostrande. Den ena uttrycker sin önskan att ha en avslappnad stil. Han använder ordet ”laidback”, men önskar även vara ansvarsfull. Den andra önskar att han kan vara lugn och sansad i alla situationer.

”Laidback men ansvarsfull”

”Lugn och sansad i alla situationer.”

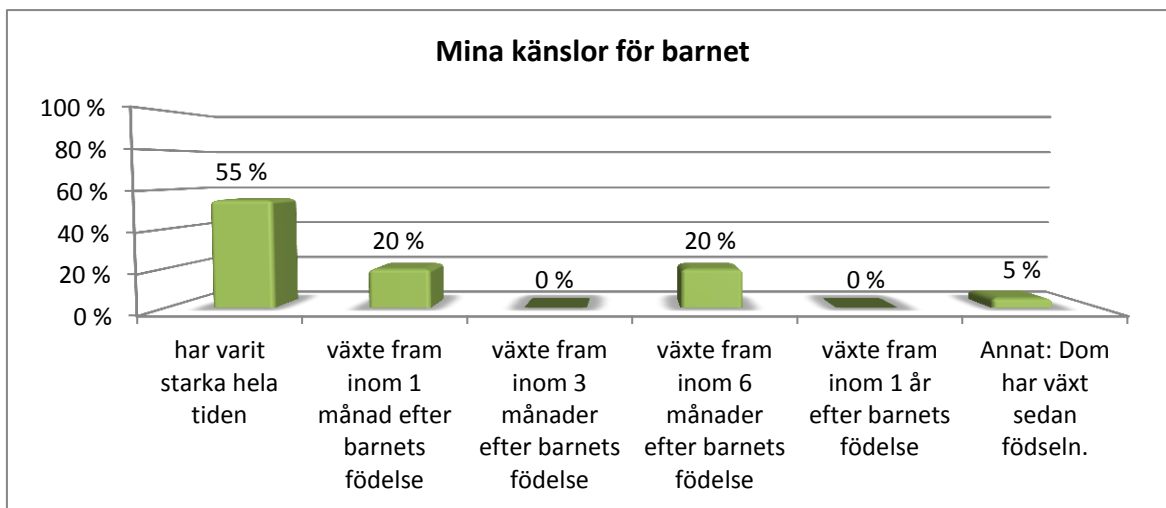
Frågan ”hade du en realistisk bild av vad det innebär att växa till pappa” fick alla svarsalternativ som svar. Det vanligaste alternativet ”ja, till viss del” var besvarat till 50 %. Alternativet ”ja, helt och hållet” besvarades till 20 %. De ytterligare tre alternativen ”nja, inte riktigt”, ”nej, en ganska dålig” och ”jag hade ingen bild” besvarades alla till 10 %.



Figur 8. Hade du en realistisk bild av vad det innebär att bli pappa?

7.5 Mina känslor för barnet

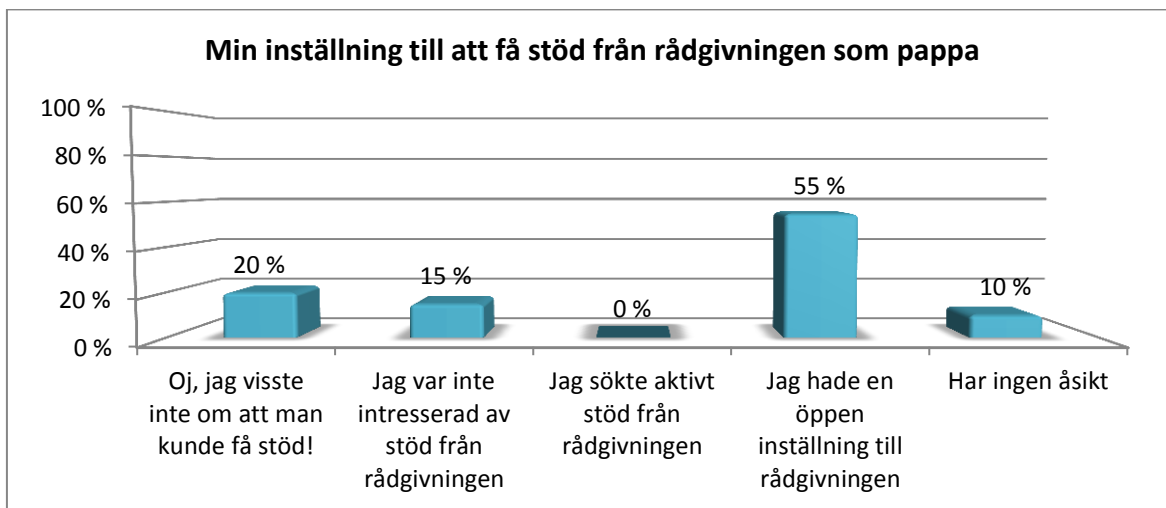
I frågan om ”mina känslor för barnet” svarade 55 % att känslorna varit ”starka hela tiden”. De två nästvanligaste svaren d.v.s. ”växte fram inom 1 månad efter barnets födelse” och ”växte fram inom 6 månader efter barnets födelse” besvarades båda till 20 %. Ytterligare 5 % svarade ”annat: Dom har växt fram sedan födseln.



Figur 9. Mina känslor för barnet

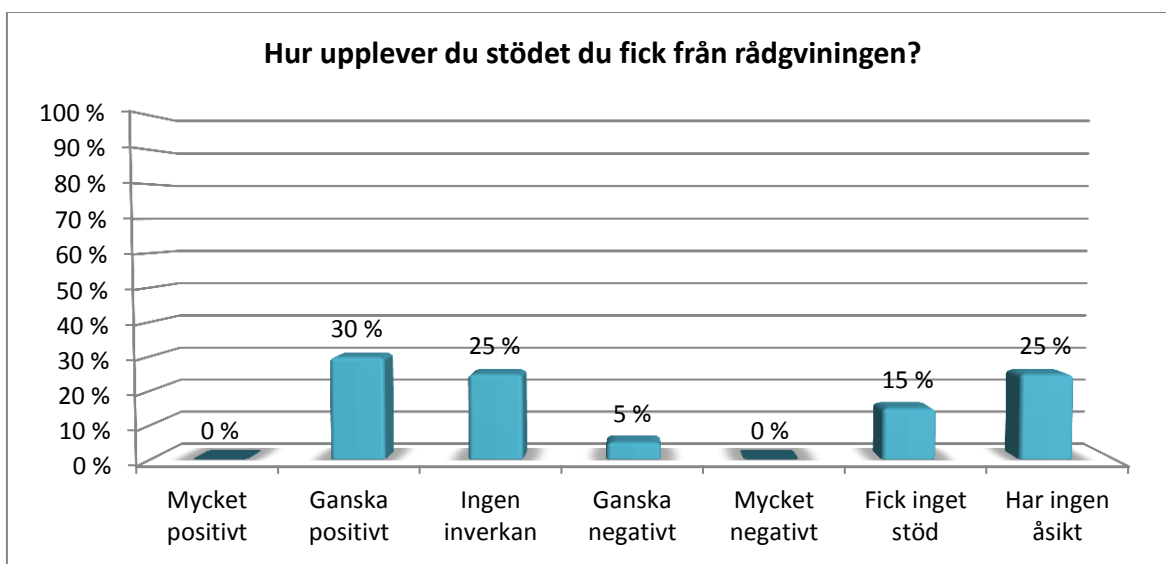
7.6 Stöd från rådgivningen

Frågan om ”min inställning till att få stöd från rådgivningen som pappa” besvarades av 55 % ”jag hade en öppen inställning till rådgivningen”. 20 % besvarade frågan med ”oj, jag visste inte att man kunde få stöd!”. Ytterligare 15 % besvarade frågan med ”jag var inte intresserad av stöd från rådgivningen”, 10 % ”har ingen åsikt” och 0 % ”jag sökte aktivt stöd från rådgivningen”.



Figur 10. Min inställning till att få stöd från rådgivningen som pappa

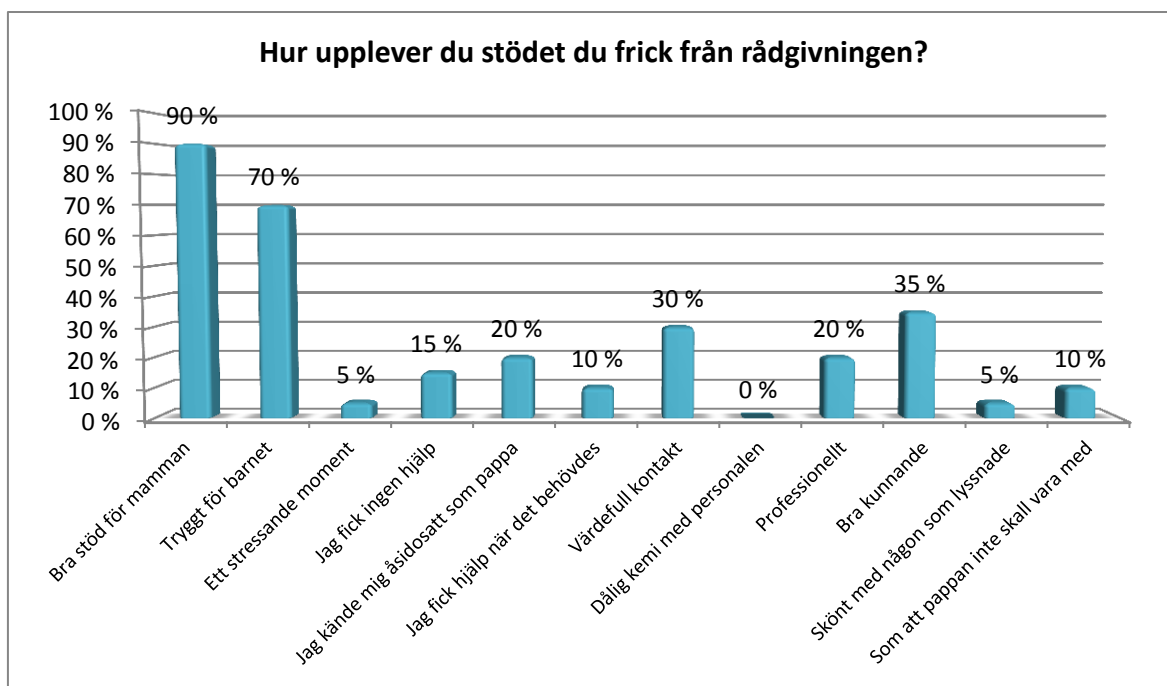
I frågan ”hur upplever du stödet du fick från rådgivningen” svarade papporna rätt jämnt. 30 % svarade ”ganska positivt”, 25 % ”ingen inverkan” och ”har ingen åsikt”. Ytterligare 15 % besvarade frågan med ”fick inget stöd” och 5 % med ”ganska negativt”. Två svarsalternativ valdes av 0 %. De var ”mycket positivt” och ”mycket negativt”.



Figur 11. Hur upplever du stödet du fick från rådgivningen?

Frågan ”hur upplever du stödet du fick från rådgivningen” besvarades även i en annan fråga där pappan valde tre alternativ av de tolv möjliga. De absolut vanligaste alternativen var ”bra stöd för mamman”, valdes av 90 % och ”tryggt för barnet”, som valdes av 70 %. Alternativet ”bra kunnande” valdes av 35 % och ”värdefull kontakt” till 30 %. 20 % svarade ”jag kände mig åsidosatt som pappa” och ”professionellt”, 15 % ”jag fick ingen hjälp”, 10 % ”som att pappan inte skall vara med” och ”jag fick hjälp när det behövdes”.

Ytterligare 5 % besvarade ”ett stressande moment” och ”skönt med någon som lyssnade”. Ingen, d.v.s. 0 %, valde svarsalternativet ”dålig kemi med personalen”. I ytterligare en följdfråga besvarade 25 % ”jag har inte behövt stöd från rådgivningen”.



Figur 12. Hur upplever du stödet du fick från rådgivningen?

Den öppna frågan ”kommentarer/förslag till stöd” gav nio svar. Med denna fråga önskade respondenten få personliga beskrivningar av upplevelser av rådgivningen. Respondenten ville även öppna för möjligheten att papporna kunde påverka sin vård av rådgivningspersonalen. Ifall papporna själva hade idéer för förbättringar i rådgivningen kunde de fritt förklara sina tankar här. Nio stycken informanter besvarade frågan. Av dessa verkar åtta ha deltaga i rådgivningen. Därav kategorierna **deltagit i rådgivningen** och **inte deltagit i rådgivningen**.

Den ena informanten som antagligen inte deltagit i rådgivningen hade en vag bild av rådgivningen. Respondenten antar att informanten uppfattade rådgivningen som endast mödrarrådgivning, alltså den rådgivning som mamman fick innan förlossningen. Han tolkade rådgivningen som ett tillfälle enbart för modern, vilket omfattade förlossningen och tiden där efter.

”Den är ju främst inriktad på Modern och vad som kommer att ske under förlossningen och därefter.”

De övriga åtta informanterna som antas ha **deltagit i rådgivningen** kategoriseras ytterligare i fyra underkategorier: **inga förväntningar**, **önskat stöd**, **dålig attityd mot pappan** och **missnöjd med personalbyte**. Svaren fördelades jämt mellan de olika kategorierna.

I kategorin **inga förväntningar** framkom varken missnöje eller uppskattning av deltagandet i rådgivningen. Papporna upplevde inte att de spelade en viktig roll vid besöken och uppfattade besöken som viktigare för mamman och barnet. Pappans deltagande antogs ändå vara bra för familjen. Rådgivningen var något man besökte oftare med första barnet och mindre med de följande. Rådgivningen beskrevs även av den ena informanten som något mamman skötte. Han hade deltagit två gånger.

”Med första barnet var jag med till rådgivningen. Med andra barnet har det blivit mindre. Jag är med främst för familjens skull, inte så mycket för att få information om att vara pappa. Det har nog känts som att det är mer barnets och mammans grej.

”Var endast två gånger med på rådgivningen, och då tillsammans med mamman. Har inte haft så central roll i vår kontakt med rådgivningen, mest mamman som skötte detta.”

I kategorin **önskat stöd** uttrycktes en viss avsaknad av uppmärksamhet på pappan från rådgivningen. Informanterna klagade inte kraftigt på rådgivningen, men påpekade att ingen direkt frågat hur pappan mår. Den andra hade erfarenhet av ett visst stöd, men han påpekade att han önskat mer. Rådgivningen var helt klart inriktad på mamman. Samtidigt var han nöjd med den hjälp mamman och barnet fick.

”Ingen frågade väl egentligen hur man som pappa hade det.”

”Helt klart är rådgivningen mest inriktad på mamman. Och visst skulle man som pappa uppskatta att en del frågor eller meningsutbyten skulle äga rum. Hände väl ibland men nog för lite. Men servicen för mamman och barnet har jag bara gott att säga om.”

Under kategorin **dålig attityd mot pappa** fann respondenten likväl två informanter. Dessa uttrycker ett tydligt missnöje med hur rådgivningen hanterade pappans närvaro. Papporna upplevde sig inte förstådda och kände sig som besvär för rådgivningspersonalen. Den ena informanten anser att det skulle behövas en pappa med i rådgivningspersonalen för att öka personalens förståelse för hur en småbarnsfar tänker och fungerar idag. Han gör en jämförelse mellan könsrollerna på 1940-50-talet och idag och förklarar att dagens hushållsarbete och barnavård inte fördelas som förr mellan mor och far. Hans erfarenhet av rådgivningspersonalen är att de ännu lever i den gamla arbetsfördelningen mellan könen.

”Som pappa fanns jag nog bara med och i det senare skedet klassades jag nog mest som extra besvär och överlopps av rådgivningspersonalen.”

”Kanske ta med någon i bilden som är pappa och fattar att dagens familjer inte ser lika ut som på 40-50 –talet där mamman skötte hushållet och barnen samtidigt som pappan gjorde ”kara-arbetena”.

I den sista kategorin **missnöjd med personalbyte** framkommer ytterligare två informanter som uttrycker sitt missnöje med rådgivningen. Deras erfarenhet är negativ främst p.g.a. att de råkat ut för personalbyte. Att personalen byter upplevs som oprofessionellt och opålitligt. Erfarenheten är att två av tre första besöken har utförts av vikarier. Tidsbristen upplevs som negativ och informanten uttrycker att det fanns mer tid i Nyland än i Österbotten. Den andra informanten känner att bemötandet av rådgivningspersonalen varit professionellt, men att de olika rådgivarna givit motstridig information.

”Fick ett negativt intryck, jag fick uppfattningen om att vårdpersonalen inte var professionella och hade dåligt med tid i Österbotten jämfört med...” ”Efter att vårt andra barn var fött var det vid 2 av 3 första besök vid rådgivningen vikarierande hälsovårdare.”

”Har visserligen fått ett kunnigt och professionellt bemötande på rådgivningen, men råkade på en period där rådgivningen bytte personal flera gånger. Det var svårt att lita på stödet som gavs när man varje gång mötte en ny person (och ibland helt nya åsikter) på rådgivningen.”

Den öppna frågan ”ge exempel på en situation eller en handling vid rådgivningen som du uppskattat” ställdes av respondenten för att få mer svar på informanternas egna tankar och förslag till eventuell förbättring av rådgivningen. Respondenten ställde frågan så att informanten funderade över en positiv händelse vid eller genom rådgivningen. På detta sätt önskade respondenten få flera svar om pappornas behov och önskningsar vid rådgivningen. Sammanlagt svarade 11 pappor på frågan. I svaren fann respondenten följande kategorier: **pappans upplevelser, barnets behov och amningshjälp.**

Under kategorin **pappans upplevelser** fann respondenten tre svar där papporna uppskattat något de själva fått från rådgivningen. Dessa upplevelser hade förmedlats på olika sätt, d.v.s. genom en broschyr, undersökning och genom deltagande i familjeförberedelsekurs. Informanten som fick information från en broschyr fick information om pappornas upplevelser vid förlossningen. Detta upplevdes värdefullt. Han som uppskattade undersökningarna hade deltagit vid både ultraljud och dopplerundersökningarna. Pappan som deltagit i familjeförberedelsekursen hade uppskattat BB-besöket och träffarna överlag.

Besöket på BB nämndes vara viktigt för att informanten fick information om hur han skulle hitta till förlossningsavdelningen. Träffarna upplevdes viktiga både under familjeförberedelsen och efteråt.

”Bra med ett besök till BB före födseln så att man visste vart man skulle komma. Månadsgruppen med de som är i samma situation var oxo bra, och nu även efter.”

Kategorin **barnets behov** består av dryga hälften av alla svar, d.v.s. sex stycken. I denna kategori mindes papporna den goda vården av barnet. En del pappor hade upplevt att de fått svar på sina frågor, råd och information. Frågorna gällde bl.a. navelsträngen och nattsömnen. Informationen av barnläkaren uppskattades speciellt för att den givits utförligt. En av informanterna uttryckte hembesöket som lärorikt. Några informanter poängterade även vikten av de vanliga rådgivningskontrollerna. Uppföljningen hade visat bristande syn hos en av pappornas barn. Den andra uppskattade kontrollerna men efterlyste mer individuell bedömning, för att inte känna stress ifall barnet inte passade in i utvecklingskurvorna.

”Jag minns att navelsträngens torkade stump väckte frågor”

”Att dom märkte att hon behövde brillor”

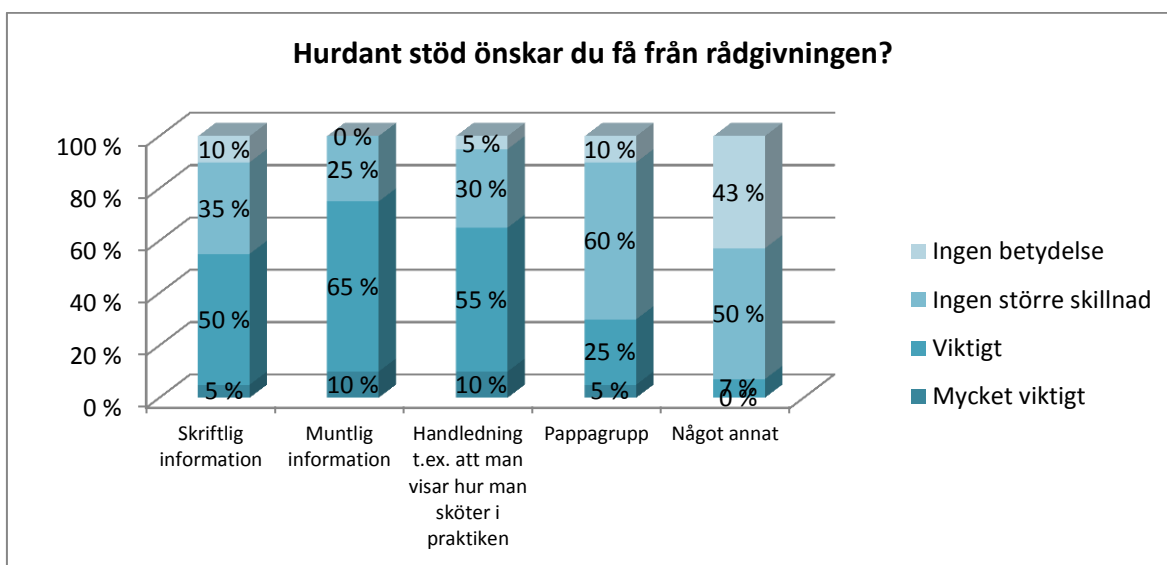
Under kategorin **amningshjälp** fann respondenten två svar om positiv erfarenhet av amningshjälp från rådgivningen. Även om amningen inte direkt berörde papporna upplevde de att hjälpen till mamman påverkade också dem själva. Hjälpen gavs via information och stöd. Vid ett av fallen var rådgivningen på hembesök. Då fick mamman konkret hjälp med mjölkstockningen. I det andra fallet upplevdes stödet från rådgivningen lugnande. Frun kände sig misslyckad med amningen och pressad av sin omgivning. Omgivningen gav ”dumma” kommentarer om hur viktigt det var att amma länge. Mamman och familjen upplevde att barnet inte ville ha bröstet. Rådgivningen gav ett stort stöd genom att vara tillmötesgående och försäkra att tre månaders amning är en tillräcklig tid och att tutteli fungerar lika bra som bröstmjölk.

”Hembesök efter födseln när frun började få mjölkstockning, då kunde rådgivningstanten hjälpa.”

”Min fru har känt sig pressad p.g.a. att hennes amning inte fungerar så bra och barnet helt enkelt inte vill äta från bröstet. Människor i hennes omgivning har bidragit till den pressen med ””dumma”” komentarer om hur jätte viktigt det är att amma länge. Detta har hon haft ångest över. När hon ringde rådgivningen så var de mycket mera tillmötesgående

och förstod hennes situation mycket bra. Det tyckte INTE att det är superviktigt att man ammar jätte länge. 3 månaders amning räcker och tutteli är lika bra som bröstmjolk. Denna information från rådgivningen var mycket lugnande för oss alla.”

I frågan ”hurdan stöd önskar du få från rådgivningen” fick papporna ta ställning till fyra olika alternativ och pricka för i vilken grad de stämde. Alternativet ”muntlig information” valdes av 10 % som mycket viktigt, 65 % viktigt, 25 % ingen större skillnad och 0 % ingen betydelse. Alternativet ”handledning, t.ex. att man visar hur man sköter i praktiken” valdes av 10 % som mycket viktigt, 55 % som viktigt, 35 % som ingen större skillnad och uppskattades av 5 % inte vara av någon betydelse. Alternativet ”skriftlig information” valdes av 5 % som mycket viktigt, 50 % som viktigt, 35 % ingen större skillnad och 10 % ingen betydelse. Det fjärde alternativet ”pappagrupp” valdes av 5 % som mycket viktigt, 25 % viktigt, 60 % ingen större skillnad och till 10 % ingen betydelse.



Figur 13. Hurdant stöd önskar du få från rådgivningen?

Frågan ”annat som upplevs som viktigt (en person/kommentar)” och ”kommentarer” ställdes av respondenten för att få ytterligare svar som berättade om informanternas egna tankar och förslag till eventuell förbättring av rådgivningen. Respondenten räknade med att papporna öppnade sig småningom för frågorna i undersökningen och att de eventuellt senare kom ihåg något viktigt att påpeka då frågan ställdes igen på ett nytt sätt. Två av informanterna besvarade den första frågan och en den andra. Respondenten kunde inte finna en ändamålsenlig kategorisering av de knappa svarsalternativen. Informanterna har olika önsknings. En pappa kunde ha fått mer information om hur hormonerna och mjölksprängda bröst påverkar kvinnan. En annan pappa önskar att nyblivna pappors hälsa undersöks. Den tredje påpekar att det är bra för pappan att veta hur vardagen förändras när

man får barn, även relationen till mamman. Vidare kunde pappan informeras att det är värdefullt det arbete han gör för familjen med att få allting och gå runt, medan mamman behöver amma.

”Lite mer tips om hur en mjölkstinn hormonmamma kan tas omhand på bästa sätt.”

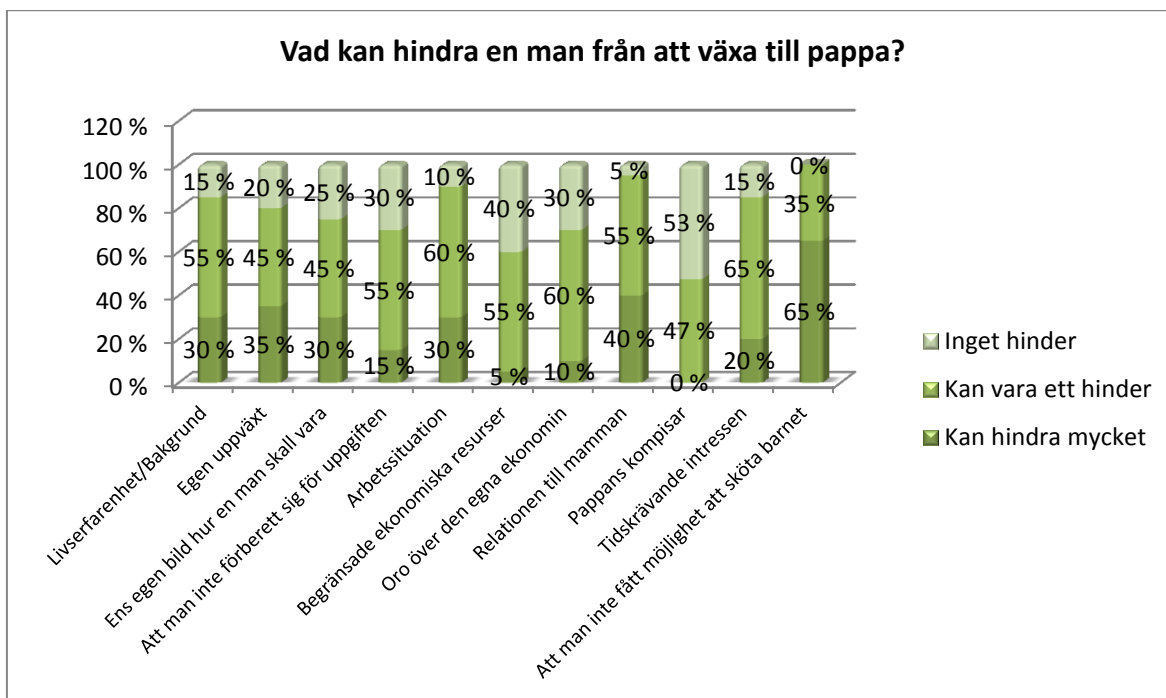
”Undersökning av nyblivna pappors hälsa”

”Det skulle vara bra att pappor även skulle få veta hur saker och ting förändras i vardagen, dagsrutiner, sovande, relationen mellan föräldrarna etc. Eller att det även är värdefullt att man ser till att det övriga fungerar då man inte själv ammar etc.

7.7 Hinder för att växa till pappa

I frågan ”vad kan hindra en man från att växa till pappa” fick papporna svara i vilken mängd de elva olika alternativen kunde vara ett hinder. Till påståendet ”att man inte fått möjlighet att sköta barnet” svarade 65 % att det kan hindra mycket, 35 % att det kan vara ett hinder och 0 % att det är inget hinder. ”Relationen till mamman” valdes av 40 % med att det kan hindra mycket, av 55 % med att det kan vara ett hinder och av 5 % med att det är inget hinder. Alternativet ”arbetssituation” valdes av 30 % som ett hinder som kan hindra mycket. 60 % svarade att det kan vara ett hinder och de återstående 10 % svarade att det inte är något hinder. Följande tre påståenden besvarades rätt lika. ”Livserfarenhet/bakgrund” besvarades till 30 % att det kan hindra mycket, till 55 % att det kan vara ett hinder och 15 % att det är inget hinder. ”Tidskrävande intressen” antogs till 20 % hindra mycket, till 65 % kan vara ett hinder och till 15 % inget hinder.

”Egen uppväxt” besvarades till 35 % att det kan hindra mycket, till 45 % att det kan vara ett hinder och till 20 % att det är inget hinder. ”Ens egen bild av hur en man skall vara” besvarades till 30 % att det kan hindra mycket, till 45 % att det kan vara ett hinder och till 25 % att det är inget hinder. ”Oro över den egna ekonomin” besvarades till 10 % att den kan hindra mycket, till 60 % att den kan vara ett hinder och till 30 % att det är inget hinder. ”Att man inte förberett sig för uppgiften” besvarades till 15 % att det kan hindra mycket, till 55 % att det kan vara ett hinder och till 30 % att det är inget hinder. ”Begränsade ekonomiska resurser” besvarades till 5 % att det kan hindra mycket, till 55 % att det kan vara ett hinder och till 40 % att det är inget hinder. ”Pappans kompisar” antogs till 0 % att kunde hindra mycket, till 47 % att det kan vara ett hinder och till 53% att det är inget hinder.



Figur 14. Vad kan hindra en man från att växa till pappa?

Frågan följs av en öppen fråga: ”kommentarer”. Fyra informanter kommenterar med egna ord. Respondenten vill med frågan ge informanterna en möjlighet att ge en synpunkt på någon fråga som respondenten kan ha missat. Eller också bekräfta med en bredare förklaring varför de valt att svara som de gjort. Svaren är rätt olika. De kategoriseras enligt följande: **ytterligare ett hinder för att växa till pappa, viktigt när man växer till pappa och tankar om att växa till pappa.**

Respondenten finner två av informanternas svar passa in under kategorin: **ytterligare ett hinder för att växa till pappa.** Dessa pappor tänker vidare på frågan om ”vad kan hindra en man ifrån att växa till pappa”. Den ena känner flera som haft svårt att få pappaledigt. Han poängterar att man kunde förbättra systemet för ledigheter från arbetet. Samtidigt påpekar den andra informanten att hindret kan vara pappans egen brist på vilja att finnas till för sitt barn. Men han vill inte utesluta svårigheten att erbjuda en god miljö åt barnet ifall pappan själv har inre problem.

”... flera ”kompispappor” verkar hindras av är att det fortfarande inte finns något riktigt bra system/tillräcklig uppmuntran till att pappan ska få tillräckligt med ledighet från arbetet...”

”Jag tror mycket sitter i hur mycket pappan vill vara där för sitt barn. Men det är klart att har pappan själv haft det tufft i livet kan det vara svårt att skapa en god miljö för barnet om man själv inte är hel.”

Informanten i kategorin **viktigt när man växer till pappa** lyfter fram en annan sida av frågan ”vad kan hindra en man från att växa till pappa”. Han påpekar att man behöver få tid för egna intressen och att relationen till mamman är viktig. Pappan kan annars känna sig kvävd om allt detta berövas.

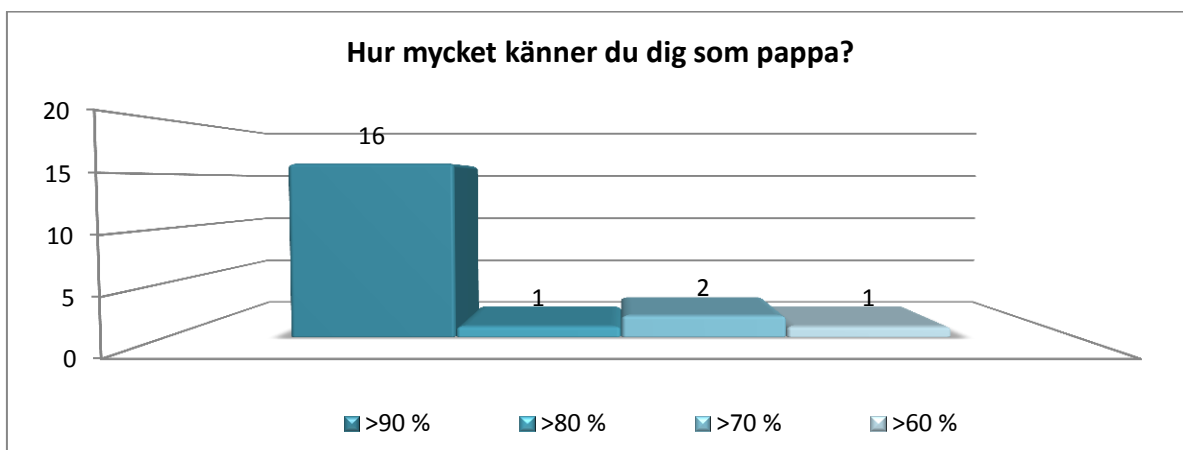
”Man vill inte själv heller bli kvävd och hindras från att utöva sina egna intressen samt egen tid med mamman.”

Respondenten vill placera ett av svaren i en ytterligare egen kategori: **tankar om att växa till pappa**. Denna informant ger inget nytt hinder i växandet till pappa. Han funderar överlag om det kan finnas några generella hinder i processen. Han är medveten om att det finns olika uppfattningar om att växa till pappa. Enligt honom påverkas resultatet av livserfarenhet, uppväxt och den egna bilden om hurudan pappa man skall vara. Men han är tveksam till att den ovannämnda bakgrunden kan hindra en man ifrån att växa till pappa.

”Det finns ju en massa olika uppfattningar om vad det betyder att växa till pappa. Livserfarenhet, egen uppväxt, och ens egen bild av hur man skall vara påverkar garanterat det till hurdan pappa man växer, men de är knappast hinder till att man generellt växer i sin papparoll.”

7.8 Hur mycket pappa

I frågan ”hur mycket känner du dig som pappa” fick papporna dra en pil till det procenttal mellan 0 och 100 som de ansåg beskriva dem mest. Som exempel svarade en av informanterna att han känner sig till 88 % som pappa. Känslan av att vara pappa var i allmänhet hög, även om det fanns skillnader. Sexton stycken svarade mer än 90 %. En stycken svarade mer än 80 %. Två stycken svarade mer än 70 % och en mer än 60 %.



Figur 15. Hur mycket känner du dig som pappa?

7.9 Pappans främsta stöd

Den öppna frågan ”jag har främst fått stöd av” besvarades av 13 informanter. Frågan ställdes av respondenten för att definiera varifrån männen får sitt stöd i att växa till pappa. Respondenten önskar med frågan kunna kartlägga mannens stöd och behov av stöd. Svaren delades in i fyra kategorier: **mamman, andra pappor/ vänner, föräldrar/ svärföräldrar/ släktingar** och **rådgivningen**.

I kategorin **mamman** svarar sex informanter att mamman varit den som de främst fått stöd av. Svaren är korta. Orden som används är: ”frun”, ”min fru”, ”min hustru” och ”mamman”. Barnets mor är nämnd även vid de övriga kategorierna förutom i en av dem. Sammanlagt svarar 11 stycken av de 13 stycken informanter att mamman är den främsta eller en av de främsta som de fått sitt stöd av.

Informanterna som placerats av respondenten under kategorin **andra pappor/vänner** avviker från de övriga informanterna genom att ge utförligare svar. Dessa tre pappor har funnit sitt främsta stöd i andra pappor eller eventuellt kvinnor som har barn i samma ålder. Två av papporna skriver om andra pappor. Samma informanter skiljer ur de övriga informanterna genom att inte nämna mamman i sina svar. Informanterna poängterar att stödet är från pappor i samma situation. Stödet kan vara att man jämför erfarenheterna och att man kan öppna sig om även det som är svårt med att vara ny förälder.

”Fruns/mammans uppmuntrande inställning och av jämförelser med kompisar som också har små barn.”

”Vänner och bekanta som blivit pappor ungefär samtidigt, att uppmuntra varann och jämföra erfarenheter är viktigt... och att få säga hur hjälplös man känner sig in nån viss situation till personer som själva känt sig precis lika hjälplösa gör pappalivet lättare!”

Under kategorin **föräldrar/ svärföräldrar/ släktingar** finner respondenten likväl tre svar. Svaren är korta och inkluderar även mamman. Föräldrarna nämns av två informanter. Svärföräldrarna inkluderas i en av dem och den tredje nämner släktingar.

En av informanterna kategoriseras i den fjärde kategorin **rådgivningen**. Informanten nämner kort barnets mor och rådgivningen som de som främst stödjer honom.

I slutet av undersökningen besvarade åtta informanter en öppen fråga ”kommentarer om undersökningen”. Frågan ställdes av respondenten främst för att få respons om själva

undersökningen, men också för att ge ett sista tillfälle för informanterna att utveckla sina tankar om faderskapet. Respondenten ställde frågan även för att eventuellt få material eller bekräftelse för den kritiska granskningen, tolkningen och diskussionen. Av svaren fann respondenten följande kategorier: **positivt med undersökningen, att bli pappa tar tid, pappa behövs och förklaring till tidigare svar.**

Hälften av de informanter som valde kommentera studien kategoriserar respondenten i kategorin: **positivt med undersökningen**. Två av dem poängterar att undersökningen är bra för att nutidens pappan får komma fram. Det påpekas att det är bra att det finns intresse för pappas roll och känslor. Informationen önskas vara en del av utbildningen. En av de fyra informanterna är även nöjd med att undersökningen givit honom en möjlighet att sitta ner och reflektera över sin roll som pappa. Han uttrycker vidare att det säkert skulle vara viktigt för varje pappa. Två av papporna ger direkt feedback på bra och tydliga frågor.

”Mycket bra att man har fått uttrycka sina åsikter om att vara pappa idag.”

”det är bra att pappans roll och känsloliv tas upp i er utbildning, eller i alla fall att det finns ett intresse för det. lycka till!”

Under kategorin **att bli pappa tar tid** finner respondenten två svar. Dessa pappor uttrycker att mannen växer in i sin roll och sina känslor för barnet, men att det tar tid. Den ena pappan säger detta av erfarenhet. Han påpekar att det tar år innan man förstår hur trevligt det är att vara en pappa. Den andra har ett barn som är tre månader och har redan märkt att känslorna har ändrat. Han tror att de kommer att vara under ständig förändring. Samtidigt skriver han att känslorna ännu inte blivit så starka som de kommer att bli. Pappan anser att tre månader är en antagligen en väldigt kort tid av deras gemensamma tid.

”Det tar nog år innan man som pappa riktigt på riktigt inser hur trevlig uppgift det är att vara pappa.”

I den tredje kategorin **pappa behövs** klassar respondenten ett svar. Denna informant vill uttrycka hur onödig och obehövd en nybliven pappa kan känna sig när mamman ammar. Han tror att pappor kan behöva stöd i denna situation. Ett stöd för pappan kunde vara att förklara att han behövs, för mamman och barnet och inte minst de övriga syskonen.

Respondenten finner ännu ett svar under en kategori d.v.s. **förklaring till tidigare svar**. Här förklarar en informant hur han svarat på en av undersökningens frågor, eftersom han inte hittade ett lämpligt alternativ.

8 Tolkning

I detta kapitel tolkar respondentens undersökningens resultat mot de tidigare nämnda teoretiska utgångspunkterna (kap. 3) och den teoretiska bakgrunden (kap. 4). Undersökningens resultat jämförs även med den tidigare forskningen, som är nämnd i kapitel 5. Kategorierna i kapitlet skrivs med fet stil.

8.1 Hitta sin roll som pappa genom att umgås med barnet

I respondentens undersökning framkom att de flesta, 85 %, av papporna var överens om att det är helt avgörande att man umgås med barnet för att kunna växa till pappa. De resterande 15 % beräknade att det är viktigt att umgås med barnet om man skall växa till pappa. I De Luccies undersökning (1996) framkommer liknande resultat. Undersökningen visar att pappor som är engagerade i sina barns liv, ansåg att det var viktigt att vara det och i jämförelse med andra pappor var de nöjdare med sin papparoll. Paananen m.fl. (2007, s. 64) poängterar också pappans deltagande i föräldraskapet. Pappan antas ha bättre chans att lyckas med föräldraskapet ju tidigare han engagerar sig i sitt barn. Hwang och Nilsson (Paananen, 2007, s. 139) finner även i sin undersökning att pappan får mer självförtroende i sin roll ju mer tid han tillbringar med sitt barn. Detta sker genom att han under denna tid lär sig att förstå barnets signaler.

De pappor som utvecklade sina tankar om växandet i sin roll poängterade i respondentens undersökning att de behövde **hitta sin roll som pappa** eller att det fanns ett behov av **handledning**. I kategorin **hitta sin roll som pappa** framkom att det är viktigt att lära känna barnet, att vara sig själv och att få vara ensam med barnet. Teoretikern Travelbee nämner identitetens framväxt som en av faserna i interaktion och grunden för relation. Hennes teori sammanfattar informanternas tankar om behovet att lära känna barnet och att vara sig själv. Travelbees teori kännetecknas av den vikt som fästs vid förmågan att uppskatta det unika i en annan person och skapa ett band till denne. Man utmanar sig själv genom att sträcka sig utanför sina egna gränser i mötet med den andra (1971, s. 132–133). En av informanterna i den öppna frågan lyfte fram hur viktigt det är med feedback från barnet. En del av svaret av den slutna frågan kan tolkas på ett liknande sätt att pappan växer i sin roll då han leker med barnet. Enligt Travelbee sker interaktionen utgående från hur den andra påverkar en själv (1971, s. 132–133). Genom barnets utveckling kan barnet kommunicera mer med pappan, vilket i respondentens undersökning upplevdes öka

känslorna och stärka den positiva upplevelsen av att vara pappa. Även Travelbee förklarar denna känsloutveckling. Enligt henne är interaktionen grunden för att kunna känna empati och för att kunna förstå varandra. (Travelbee, 1971, s. 132–133)

Det framkom även att processen då mannen växer till pappa handlar till stor del om anpassning till en ny livssituation. Paananen m.fl. (2007, s. 43–44) beskriver pappans process som väldigt annorlunda än mammans. Mammans utveckling bygger på den fysiologiska och hormonella utvecklingen. Pappans utveckling sker på helt på hans eget initiativ genom att han lär sig något nytt. För denna inlärningsprocess behöver han motivation och vilja att omorganisera och prioritera om sitt liv. I kategorin **handledning** framkommer pappornas önskan och behov av att få handledning i den nya familjesituationen. Handledningen behövs för konkreta saker som t.ex. hur man tvättar en baby. Handledningen är ett behov oberoende av hur starka pappakänslor mannen har. I Sverige bejakas pappans behov av handledning (Elwin-Nowak, 2005, s. 37-39). Enligt Elwin-Nowak har förändringen i samhället lett till att jämställdheten har ökat mellan man och kvinna. Pappornas del i barnavården har även ökat och därför har de ett behov av handledning i uppgiften.

8.2 En vag förväntan och stor överraskning

I resultatet av respondentens undersökning framkom att av papporna förväntade sig 95 % ”att faderskapet skulle bli positivt” och 80 % att det skulle innebära ”en del utmaningar”. Ett annat rätt så vanligt svar var ”tidskrävande” som valdes av 60 %. De australiensiska papporna i Barclay och Luptons (1999) studie såg också fram emot faderskapet. De påverkades dock av omgivningens tankar om hurudan pappan skall vara. Omgivningens krav fick papporna att känna sig misslyckade den första tiden efter förlossningen, trots att papporna förväntat att faderskapet skulle bli positivt. Förutom en pappa beskrev papporna i respondentens undersökning att de inte hade några förväntningar på faderskapet.

Underkategorin **avslappnad inställning** var orsaken till de få förväntningarna att papporna hade en inställning att de tar emot faderskapet som det kommer. Det rådde inget större behov av att förbereda sig desto mer. En del pappor uttryckte endast att det är svårt att föreställa sig att vara pappa under kategorin **svårt att föreställa sig**. Enligt teoretikern Eriksson (1995, s. 51–52) är det att människans är äkta substansen i en relation. Om närmandet till den andra är oäkta är det också innehållslöst. En av papporna i respondentens undersökning nämnde att faderskapet blev verkligt vid förlossningen där

han mötte sitt barn. Paananen (2007, s. 43–44) förklarar mannens utveckling till pappa som en mental inlärningsprocess. Han känner inte hormonellt och fysiologiskt att ett barn är på kommande. Pappans utveckling kräver snarast vilja än känsla. Under kategorin **skulle ha önskat stöd** saknade pappan en annan pappa att prata med under graviditeten. Han tyckte också att det var svårt att föreställa sig faderskapet, men hade önskat kunna göra det. Enligt Travelbee (1971, s. 93–95) ger varje interaktion en möjlighet för att etablera relationen. Kommunikationen är en ömsesidig process. Varje interaktion är samtidigt lik och olik andra interaktioner.

Resultatet av respondentens undersökning påvisar att det finns mycket överraskande med den nya familjesituationen. Överraskningen var, jämnt fördelat, en **positiv överraskning**, en **stor förändring** och en **negativ överraskning**. I kategorin **positiv överraskning** uttrycktes hur fina barnen var, hur fantastiskt det var att vara pappa och hur lätt uppgiften trots allt kändes. Eriksson (1995, s. 51–52) poängterar att det är högst värdefullt att relationen är kärleksfylld. Hon säger att i en människas första och grundläggande relation skapas grunden till förmågan att inleda en relation. I denna första relation borde människan på ett konkret och påtagligt sätt få uppleva tro, hopp och kärlek genom ansning, lekande och lärande. Informanterna i undersökningen överraskades av hur mycket man kan göra trots att man har baby och hur naturligt det är att ha med sig en baby. Babyvården fungerade bättre än förväntat. Resultatet av Nyström och Öhrlings undersökning (2003) om svenska pappor visar att papporna deltar i barnavården till 58 % under barnets första tre månader. Likväl tyder undersökningen på att papporna känner mindre påfrestningar av den nya livssituationen om de får sköta sina barn. I respondentens undersökning uppgavs att pappan nu hade mindre tid för sig själv, men att umgänge med barnen också gav honom mycket tillbaka alltefter de blev större. Teoretikern King (1981, s. 143–146) påstår att vårdandet är en process med interaktion mellan skötaren och klienten. I denna interaktion uppfattar de varandra och situationen.

Under kategorierna **stor förändring** och **negativ överraskning** beskrev informanterna den stora förändringen i den nya livssituationen, mer eller mindre som något påfrestande. Papporna upplevde faderskapet och barnavården på olika sätt krävande och bindande. Den nya rollen medförde mycket arbete. Man kände sig bunden vid familjen och var förvånad över hur mycket barnet tog av den egna tiden och uppmärksamheten. Den knappa sömnen påpekades liksom ändlöst frustrerande babyskrik, som man inte kunde påverka. Enligt papporna i Nyström och Öhrlings studie (2003) består papparollen av att hålla många bollar

i luften. Pappan skall stödja mamman, hjälpa och vårda babyn och sköta sitt arbete. Papporna påverkades av den allmänna bilden av hurudan en pappa är. Dessutom låg fokus i vardagen på barnet och båda föräldrarna ansåg att fokus på pappan hade minskat. Enligt Paananen (2007, s. 43–44) behöver pappan kunna omorganisera och prioritera om hela sitt liv, vilket är en process.

8.3 Hurdan pappa

I respondentens undersökning framkom att papporna själva ville vara **närvarande, kärleksfulla, förebilder** och **lugna och ansvarsfulla** pappor. I alla kategorier fann respondenten pappor som dessutom poängterade att de vill vara uppfostrande. Vissa likheter kan ses i Nyström och Ölings undersökning (2003) där männen lyfte fram sin ansvarsroll som beskyddaren och försörjaren av barnet. I Barclay och Luptons undersökning (1999) framkommer att pappan påverkas av samhällets åsikt om att han skall vara en vägvisare och försörjare för sitt barn.

Under kategorin **närvarande** poängterar papporna att de vill finnas till för sina barn och göra sitt yttersta för att omorganisera livet så de har möjlighet att vara så närvarande som möjligt med sina barn. Vårdteoretikern Travelbee (1971, s. 93–95) betonar varje tillfälle till interaktion, som något betydelsefullt för relationen. Kommunikationen ökar förståelsen av den andra och ökar möjligheten att svara på den andras behov. De Luccies undersökning (1996) tyder på samma sak, att tiden tillsammans med barnet ökar pappans förmåga att tolka barnets signaler och därmed även hans självförtroende när det gäller barnavård. De svenska papporna i Nyström och Örlings studie (2003) anser också att den gemensamma tiden med barnet är viktig. Resultatet av undersökningen visar ett samband mellan den gemensamma tiden med barnet och upplevelsen av en tillfredsställande papparoll.

I kategorin **kärleksfull** uttryckte papporna sin strävan efter att vara kärleksfulla fäder. Två av informanterna uttryckte även en önskan om att inge barnet trygghet. En del använde därtill andra ord som t.ex. ”göra roliga saker”, ”som förstår barnen” och ”uppmuntrande”. Vårdteoretikern Eriksson talar om begreppen ansa, leka och lära, där ansa står för att sköta om och ha närhet och kroppskontakt. Lekandet beskriver glädjen man upplever i omvårdnaden av den andra. Ordet lära innefattar att utvecklas och lära sig nya saker. Dessa pappor kan älska och komma nära sina barn p.g.a. att de själva är hela i sitt inre. Hon kallar den djupa människa till människarelationen för ett möte med en annan människa. Det är

viktigt att relationen är kärleksfylld. Varje människa borde få uppleva denna relation som den första relationen, för att kunna ge kärleken vidare i övriga relationer framöver. (Eriksson 1995, 51–52)

Under kategorin **förebild** skriver tre informanter om att de önskar att deras barn ser upp till dem. Att vara en förebild beskrivs även genom längtan att vara omtyckt. En av informanterna poängterar att han vill även vara uppfostrande, genom en varm men fast hand. De svenska männen poängterar enligt forskning även vikten av papparollen som beskyddaren (Nyström & Örling, 2003). Ytterligare forskning påvisar att dagens samhälle kräver att en nybliven far är en försörjare, vägvisare, hemhjälp och vårdare. (Barclay & Lupton, 1999)

8.4 Pappakänslorna växer fram

I frågan om ”mina känslor för barnet” svarade de flesta, 55 %, att deras känslor varit starka hela tiden. Upp till 20 % av papporna fyllde i att deras känslor vuxit fram inom den första månaden efter barnets födelse. Dessutom uppgav 20 % att känslorna vuxit fram under det första halvåret efter barnets födelse. I den liknande frågan ”hur mycket känner du dig som pappa” anger 4 av 20 pappor ett procenttal mellan 60 och 90. När papporna besvarar den öppna frågan under kategorin **att bli pappa tar tid** påpekar de att det tar tid att utveckla känslorna för barnet. När den svenska mannen (Rode, 2008, s. 70) föreställer sig sitt barn under graviditeten, ser han det som ett barn i lekåldern. Papporna knyter an till sitt barn på sitt eget unika sätt. Ett mål med interaktionen enligt Travelbee (1971, s. 96–97, s. 99, s. 107–109) är att klargöra och möta en persons behov. För att lära sig barnets signaler och dess behov, krävs att pappa och barn hinner umgås (Paananen, m.fl. 2007, s.139). Målet att möta behoven är återkommande eftersom behoven med tiden förändras (Travelbee, 1971, s. 96–97, s. 99, s. 107–109). För att kunna möta behoven behöver man förstå på vilket sätt man ska interagera och kommunicera med personen i fråga. Det går att utveckla sin kommunikationsförmåga, men det går inte att utveckla speciella regler för interaktionen med andra. Mannens utveckling sker på hans eget initiativ genom en mental inlärningsprocess. Han behöver motivation och vilja för att omorganisera och prioritera tiden annorlunda (Paananen, m.fl., 2007, s. 43–44).

8.5 Stödet från rådgivningen

Informanterna i undersökningen har olika inställning till rådgivningen. Upp till 55 % uppger en öppen inställning, medan 15 % inte var intresserade av stödet från rådgivningen.

Hela 20 % visste inte att de kunde få stöd från rådgivningen. 30 % av informanterna upplever stödet de fått från rådgivningen som ganska positivt och 5 % upplever det som ganska negativt. 20 % av informanterna väljer alternativet ”jag kände mig åsidosatt som pappa” för att beskriva upplevelsen av rådgivningens stöd. Enligt tidigare forskning känner sig en del pappor isolerade och ensamma p.g.a. att de saknar stöd i papparollen (Deave & Johnson, 2008). Tidigare forskning stöder varandra i resultaten av att papporna upplever att vården fokuserar på mamman på ett sätt där pappan lämnar utanför (Fagerskiöld, 2006). Det är enligt Paananen (2007, s. 43–44) barnmorskans uppgift vid mödrarådgivningen att förse paret med rätt information om förändringarna i parförhållandet, sexualiteten och vad det innebär att bli förälder. Hon kan behöva ta upp även svåra ämnen (Paananen, m.fl., 2007, s. 43–44). Vårdaren kan ta Kaséns vårdteori om relationens fyra dimensioner till stöd. Dimensionen relation som förbindelse beskriver relationens inre utformning där vårdaren förbinder sig att värna om patientens värdighet och lindra dennes lidande (2002, s. 93, 169, 171–172).

De flesta pappor (70 %) uttrycker att rådgivningen är något tryggt för barnet, 35 % att hälsovårdarna har kunskap om sitt område och 30 % att kontakten till rådgivningen är värdefull. 90 % av papporna anser att rådgivningen ger ”bra stöd för mamman” och några uttrycker i de öppna frågorna att de upplever att stödet för mamman är bra för familjen. Samtidigt uttrycker hälften av de som svarat på den öppna frågan sitt missnöje med rådgivningen. Vikarier upplevs som opålitliga och oprofessionella och tidsbristen gör att papporna känner att det inte finns utrymme för deras tankar. Även tidigare forskning tyder på att männen har ett behov av att få svar på sina frågor av vårdare. En del eftersöker kontaktuppgifter för att själv kunna ringa till rådgivaren (Deave & Johnson, 2008). Personalen på mödrarådgivningen strävar efter att stöda den blivande pappan att hitta sina starka sidor och kapacitet till att bli pappa. För att stödet skall lyckas bör uppmärksamheten ges i rätt tidpunkt i den stund behoven lyfts fram (Paananen, m.fl. 2007, s. 64, 66).

Papporna i respondentens undersökning uttrycker inga stora skillnader gällande vilken metod som fungerar bäst som stöd för dem, men flesta föredrar muntlig information. Den muntliga informationen anses av 65 % vara viktig och av 10 % mycket viktig. Det personliga mötet är i övrigt alltid att föredra enligt Paananen (2007, s. 43–44). Skriftlig information och handledning uppskattas fungera rätt jämbördigt. Samtidigt uttrycker papporna i respondentens undersökning i öppna frågor att de speciellt uppskattat konkreta

handledningstillfällen. Förslaget om en pappagrupp som stöd tilltalar färre informanter, men en liten del (5 %) anser att den kunde vara mycket viktig. Behovet av stöd från andra pappor nämndes även i en öppen fråga. I en studie om engelska nyblivna pappor (Deave & Johnson, 2008) framkommer ett tydligt behov av pappagrupper. Även tidigare forskning har svårt att uppge vilken metod rådgivningen skall använda för att bli kraftgivande för föräldrarna (Nyström & Örling, 2003). Resultatet tyder på att papporna har behov av olika sorts stöd. Paananen (2007, s. 64, s. 66) poängterar att det är barnmorskans roll att kunna erbjuda pappan stöd. Teoretikern Watson (1988, s. 63–64) talar för att sjukskötaren kan få insikt i känslor och tillstånd hos en annan genom handlingar, blickar, beteenden, kroppsspråk och intuition.

8.6 Hinder för att växa till pappa

Det största hindret för att mannen växer till pappa enligt papporna i respondentens undersökning är att pappan inte fått möjlighet att sköta sitt barn. Enligt de svenska papporna (Nyström & Örling, 2003) upplevs det t.o.m. sårande att på något sätt hindras att vara nära sitt barn. Att vara en mera frånvarande pappa än vad man hade önskat och velat beskrivs som något ledsamt. Även relationen till mamman anses kunna vara ett stort hinder för pappan. Studien i USA (Hawkins m.fl., 2008) bevisar att pappan engagerar sig mer i barnet och i barnavården om paret genomgår äktenskapskursen *Marriage Moments*. Programmet lärde inte föräldrarna att dela på barnavården, men poängterade värdet av att pappan hjälper till och att man i äktenskapet visar tillit och respekt för varandra. Papporna i Fagerskiölds forskning (2006) poängterade även att det var viktigt att vårdaren gav tid och stöd åt parförhållandet och inte endast åt babyen.

Begränsade ekonomiska resurser eller oro över ekonomin framkommer ej som större hinder, men däremot anser upp till 60 % av informanterna att arbetsituationen kan vara ett hinder. Ytterligare 30 % anser att arbetsituationen kan hindra mycket. I resultatet av den öppna frågan inom kategorin **ytterligare hinder i växandet till pappa** nämndes att systemet för ledigheter från arbetet kunde förbättras. Enligt gammal vana skall pappan försörja familjen. I mitten av 1800-talet var det mamman som tog hand om de minsta barnen medan pappan var huvudförsörjaren. Då fadern förvärvsarbetade minskade också hans möjligheter umgås med barnet. Pappan kunde lönearbeta upp till 14 timmar per dag. Resultat på aktuell forskning (Barclay & Lupton, 1999) visar att dagens samhälle kräver att en nybliven far är en försörjare. Pappans erfarenheter påverkades mer av förväntningar från omgivningen, än av individuella misslyckanden. Kraven från förväntningarna från

omgivningen orsakar påfrestningar som ofta tar sig uttryck i spänningar i parförhållandet. Pressen får papporna att tänka över vad meningen med deras arbete är och i vilken mån de är kompetenta vuxna.

8.7 Mamman – det främsta stödet

Elva av de tretton papporna som svarade på den öppna frågan ”jag har främst fått stöd av” i respondentens undersökning svarade barnets mamma. Vänner, andra pappor, föräldrar och svärföräldrar nämndes av hälften, men få utan att nämna mamman. I undersökningens frågor ”hur växer man till pappa?” och ”vad kan hindra en man ifrån att växa till pappa?” bekräftar papporna likväl mammans betydelse. I frågan ”hur växer man till pappa?” låter antagandet ”genom uppmuntran och stöd av mamman”, vilket besvaras till 60 %, vara helt avgörande och till 30 % viktigt för kunna växa till pappa. Då papporna svarar på vad som kan hindra dem ifrån att växa till pappa, klassificeras ”relationen till mamman” högt. Man kan alltså konstatera att mammans påverkan på pappan är av stor betydelse. Hon påverkar med sin uppmuntrande attityd och hjälper så mannen att växa till pappa. Ifall relationen till henne är dålig kan hon enligt papporna hindra honom ifrån att växa till pappa. Tidigare studier förespråkar också att moderns personlighet och attityder påverkar pappan. Mamman påverkade positivt pappans engagemang genom emotionell respons, vilket kan innebära uppmuntran och stöd. Hennes positiva inverkan leder till pappans ökade engagemang i babyvården (De Luccie, 1996). Annan forskning påvisar att båda parterna värdesätter högt det stöd de får av den andra, med undantaget att papporna värdesätter mammans stöd ännu mer. Samma pappor upplever stödet från föräldrarna som knappt, medan mammorna upplever stödet viktigt. Papporna beräknar i samma mängd som respondentens pappor att stödet av hälsovårdarna ibland var viktigt (Montigny m.fl., 2006).

9 Kritisk granskning

Respondenten granskar lärdomsprovet i detta kapitel utgående från Larssons (1994, s. 165) struktur för kvalitetskriterier i kvalitativa och kvantitativa studier. I kriterierna framkommer följande huvudrubriker: kvaliteter i framställningen som helhet, kvaliteter i resultaten samt validitetskriterier. Larsson strukturerar dessa kriterier ytterligare i olika grupper, som respondenten använder som underrubriker. I detta kapittel granskar respondenten även huruvida forskningsfrågorna besvaras av undersökningen.

9.1 Kvaliteter hos framställningarna i sin helhet

I detta kapitel granskar respondenten sin studie enligt kriterierna *Perspektivmedvetenhet*, *Intern logik* och *Etiskt värde*.

Perspektivmedvetenhet

Enligt Larsson (1994, s. 165–166) är sanningen något som förändras hela tiden och det finns alltid ett perspektiv bakom framställningen av verkligheten. Med förståelse menas uppfattningen som läsaren bildat sig av det presenterade materialets betydelse. Detta sker redan första gången materialet läses. Den s.k. förförståelsen som bildas av de personliga erfarenheterna ändras ständigt under tolkningsprocessen. För att utgångspunkterna för tolkningen skall bli tydlig behöver forskarens förförståelse och förståelse klargöras. Respondenten har bildat sin förståelse av hur mannen växer till pappa genom vårdteorier, teoretisk bakgrund och genom vetenskapliga artiklar. Den teoretiska bakgrunden kunde ha varit mer omfattande. Respondenten kände sig i viss mån begränsad av att arbetet inte inkluderade information om pappans utveckling under graviditeten. Gränsen överskrides eventuellt i den teoretiska bakgrunden och i tidigare forskning. Informationen från tidigare forskning har i övrigt givit en bra grund, men var rätt svår att få tag på. Respondenten önskar att hon fått tag i mer studier om pappans känsloutveckling och behov av stöd. Vissa enkätsvar saknade direkt stödande forskning som t.ex. frågan om ”vad kan hindra en man ifrån att bli pappa”.

En del av de utvalda relevanta forskningarna var mer än 10 år gamla och ingav därför en känsla av osäkerhet inför hur uppdaterad förståelse respondenten har. Erfarenheterna av att själv vara förälder har påverkat förförståelsen och fräntagit respondenten full objektivitet, men strävan har varit att inte låta egna erfarenheter färga tolkningen av andras erfarenheter. Respondenten har satt sig in i Travelbees (1971) och Kings tankar om *interaktion* och Erikssons (1995), Watsons (1988) och Kaséns (2002) teorier om relation. Under studiens gång har respondenten ökat sin förståelse av vikten av vårdvetenskap som del av evidensbaserad kunskap. I slutskedet av denna forskning kan konstaterats att om respondenten gjort om kapitlet hade hon visat större intresse för innehållet och valt fler och mer djupgående teorier för att tolka forskningsresultatet.

Intern logik

Larsson (1994, s. 168) beskriver den interna logiken som harmonin mellan forskningsfrågorna, datainsamlingen och analystekniken. Enligt honom bör

forskningsfrågorna styra valet av datainsamlingsmetoden och analysmetoden. Typen av resultat från studien påverkas av den metod som väljs i början av undersökningsprocessen. Studien påbörjades som ett beställningsarbete inom VOIMA-projektet. Beställningen innefattade en teoretisk och en empirisk undersökning. Respondenterna var då tre stycken. Studien delades senare upp så att två respondenter gjorde den teoretiska undersökningen, medan en av respondenterna gjorde en empirisk studie. Denna studie är således den empiriska delen.

Respondenten har sökt svar till undersökningens forskningsfrågor genom en enkätstudie. Ifall respondenten gjort en intervjustudie skulle hon eventuellt ha kunnat bättre styra informanterna att svara tydligt på frågorna. Informanterna skulle antagligen gärna berätta öppet om sina tankar p.g.a. att de själva valt att ställa upp på intervjun. Svartsprocenten skulle dock knappast varit större, vilket är denna studies svaga punkt. Ifall respondenten gjort en större kvantitativ studie kunde resultatet representera hela populationen. Studien kunde då ha gjorts via en instans såsom HVC:s barnrådgivning. I början av arbetets process övervägde respondenten att vara nytänkande och själv marknadsföra sin undersökning, genom att få en sponsor som lockade informanter att göra undersökningen. På grund av att studien till stor del ville utforska informanternas känsloutveckling upplevde respondenten ett behov av öppna frågor i enkäten och beslöt sig för en webbenkät med olika typer av frågor.

Respondenten antog att det mest effektiva sättet att få svar på enkäten var att själv ta kontakt med informanterna. Svartsprocenten var upp till 77 % hög. Informantvalet var mera baserat på att få tag i någon som vill göra undersökningen än ett slumpmässigt urval av informanter. Strävan var att formulera frågorna så exakt som möjligt så att formuleringar och ord inte kan tolkas olika av olika personer. Detta var ett problem i de slutna frågorna, som visserligen gav användbar information men medförde problem i analysstadiet. De snabbt besvarade alternativfrågorna antas ha motiverat svarspersonen att fylla i enkäten, samtidigt som de erbjöd innehållsrika och tydliga resultat.

Data har analyserats genom innehållsanalys. Den ingående analysmetoden valdes för att den skulle ge en god struktur och antogs vara det bästa alternativet för tolkningen av de öppna frågorna. Även samverkan av de olika frågorna antogs framstå tydligare genom analysen. Respondenten upplever att kategoriindelningen var svår och ger inte i alla

resultat ett tydligt intryck. För att förstå innehållet i resultatet krävs att läsaren koncentrerar sig på det han läser och ser de olika delarna av helheten.

Riktgivande stöd av evidens från tidigare forskning i utformningen av enkätfrågorna upplevs av respondenten ha givit goda konsekvenser i undersökningsresultatet. Innehållsanalysen kräver en god förståelse av det studerade ämnet. Studiens tre forskningsfrågor var:

Hur växer mannen till pappa under barnets första levnadsår?

Hur upplever papporna det stöd som de får?

Hurudant stöd önskar papporna?

Den första forskningsfrågan ”hur växer mannen till pappa under barnets första levnadsår?” utforskades av respondenten i form av olika slutna och öppna frågor. Den slutna frågan ”hur växer man till pappa?” gav ett enligt respondenten ett pålitligt svar på att mannen växer till pappa genom att umgås med barnet. Svarets reabilitet bekräftas av resultatet till frågan ”Hurudan pappa ville du bli?”. Däremot ansåg de flesta informanterna att så gott som alla alternativen i den slutna frågan antogs påverka växandet i någon grad. Vid första åsyn av resultatet upplevdes det otillförlitligt. Ett större antal informanter skulle ge ett mer tillförlitligt svar. Samtidigt upplever respondenten att hon tolkat den tidigare forskningen rätt och ställt relevanta svarsalternativ till frågan hur man växer till pappa och att hon fått ett svar som tyder på att mannen växer till pappa genom samverkan av flera fenomen. Den öppna följdfrågan gav ett otydligt svar och minskar så ytterligare reabiliteten av resultatet på de slutna frågan. Papporna kan även ha upplevt att den öppna frågan var svår att svara på och ställdes för tidigt i undersökningen, vilket är ett misslyckande i frågeformuleringen och strukturen. Det är bra att börja med lättare frågor för att värma upp och sätta de svårare eller känsligare frågorna senare, för att sist avsluta med något lättare (Bell, 2006, 138–145).

Resultatet av forskningsfrågan ”hur växer mannen till pappa under barnets första levnadsår” kan även vara svår att svara på. Ett större antal informanter skulle ge ett mer tillförlitligt svar, men inte nödvändigtvis ett tydligare eller annorlunda svar. Informanterna klargör även att deras känslor för barnet vuxit under en period av t.o.m. 6 månader, vilket betyder att endel informanter varit endast i början av sin övergång till att bli förälder. Studien kunde av denna orsak ha utförts på endast informanter med barn i samma ålder,

t.ex. 1 år gamla. Svaren om pappornas förväntningar på faderskapet är något otillräckliga. Flera svarade att de inte hade några förväntningar. Svaren var kortfattade och få till antalet. Ett större antal informanter gav ett klarare svar. Samtidigt besvarade flera frågan om ”den största överraskningen”. Frågan om förväntningarna kunde kanske ha varit formulerad på ett annat sätt, men respondenten kan anta att svaren kanske ändå inte varit märkbart annorlunda p.g.a. att de flesta män eventuellt inte har behov av att tänka på hur de kommer att förändras. De vill kanske hellre ta situationen som den kommer, vilket i sig är ett resultat.

Då det gäller frågor om rådgivningens stöd, ställdes flera slutna och öppna frågor för att nå ett heltäckande svar. Det som efterfrågades var pappornas inställning till rådgivningen och rådgivningens bemötande, kompetens och brist på ändamålsenligt stöd för pappor. Resultatet är tudelat. Inställningen till rådgivningen är öppen eller så känner papporna inte till att de kan få stöd. Rådgivningen är bra för mamman, men pappan känner sig åsidosatt. Vårdaren är duktig, men oprofessionell ifall papporna har erfarenhet av tidsbrist eller vikarier. Svaren var svårkategoriserade och tolkade. Samma pappor svara inte på alla frågor. Samtidigt kan respondenten uppfatta att erfarenheterna kan vara olika och med tanke på helheten besvarar flera informanter på någon fråga. Svarens öppna natur ökar informationsmängden. I frågan ”vad kan hindra att mannen växer till pappa” fick respondenten ett nöjaktigt resultat. Resultatet gav en jämn fördelning av flera olika hinder för växandet. Den öppna frågan gav en rätt låg svarsprocent. Frågan i sig kan vara svårbesvarad av såväl pappor som forskare och teoretiker. Ifall undersökningen gjorts av fler informanter skulle den ha givit ett mer pålitligt och berikande svar.

Den slutna frågan om stödmetoden besvaras med en liten differens. Muntlig information uppskattades mest och pappagruppens stöd minst. Alternativet med pappagrupper delade åsikterna. I och med att informanterna inte var fler är det oklart ifall evidens hittats. Informanterna torde delta i studien i en situation där de alla fått erfara de olika former stöd. Det kan tyckas svårt för en pappa att avgöra ifall han föredrar en pappagrupp om han inte har erfarenhet av det. Formuleringen av frågan kunde ha varit annorlunda och mer ingående. Både öppna frågor och tidigare forskning tyder på att pappan önskar både information och stöd i form av samtal.

Etiskt värde

En god etik i en vetenskaplig studie är viktigt. Det etiska värdet i en undersökning består i att informanternas identitet skyddas (Larsson, 1994, s. 171). Även platser och institutioner behöver skyddas så det inte kan kännas igen av läsaren. Forskaren behöver omsorgsfullt gå igenom sitt material och försäkra sig om att slutsatserna är sanningsenliga och tydliga, så att de inte går att förvränga resultatet. Hon bör tänka på att en maktlysten människa kan få tag på resultaten. Respondentens utmaning var att få tag i småbarnspapporna och få dem att ta sig tid att besvara enkäten. Utformningen av förfrågan ledde till en webbenkät på internet för att göra ifyllandet av enkäten så enkelt som möjligt, med tanke på informanternas hektiska livssituation. Enkätsvaren sändes till respondentens personliga mailadress anna-kaisa.wikstrom@multi.fi.

För att nå informanterna kontaktades de per telefon. Respondenten listade vänner, bekanta, släktingar, före detta klasskamrater och arbetskamrater med ett barn under 1 och ett halvt år. Alla de uppväxta tillfrågades om de kände till någon annan pappa med litet barn, som respondenten kunde kontakta. Internetadress och lösenord gavs till intresserade informanter, för att skydda undersökningen ifrån obehöriga informanter. För att förhindra att informanternas identitet skulle avslöjas för respondenten ringdes minst fem informanter upp samma dag. Respondenten väntade minst tre dagar för att gå igenom svarsresultaten för att ytterligare försäkra sig om informanternas anonymitet.

Inga rådgivningsplatser eller personal tillfrågades i undersökningen. Informanterna svarade öppet om sitt missnöje och problematik kring rådgivningen utan att nämna namn eller ort. Respondenten upplever att vårdpersonalens identiteten kan ha äventyrats p.g.a. det låga arantalet finlandssvenskar. Rådgivningsspersonal kan känna igen de pappor som hade ytterst negativa erfarenheter av rådgivningsbesöken och som avslöjade att de under en tidsperiod flyttat. För att minska sannolikheten för igenkännande och att materialet kommer i fel händer och används fel har respondenten censurerat en del av ovannämnda citat. Respondenten kan endast skriftligen uttrycka att information inte skall avslöjas vid mötet med rådgivningspersonal.

9.2 Kvaliteter hos resultaten

I detta kapitel granskar respondenten sin studie enligt kriterierna *Innebördsriktighet och struktur* och *Teoritillskott* (Larsson, 1994).

Innebördsriktighet och struktur

I en kvalitativ studie bör resultatet i studien framställas på ett sådant sätt att innebörden klart framkommer (Larsson 1994, s. 172). Beskrivningen av resultatet får vara innehållsrikt, men inte innehålla egna teorier. Larsson (1994, s. 173–175) poängterar att resultatet bör ha en god struktur och att kategorierna bör fånga det väsentliga i resultatet. Ifall strukturen är bra kan läsaren uppleva att materialet är överskådligt och lättläst även om materialet är innehållsrikt. Analysen skall beskriva arbetets syfte och detta skall sedan följa som en röd tråd genom hela arbetet. Respondenten anser att resultatredovisningen är innehållsrik. Alla fakta, kategorier och flera citat är inkluderade. Informationen ses som nödvändig p.g.a. att det låga informantantalet kan sänka reabiliteten på undersökningen. Den innehållsrika framställningen upplevs inte som lättläst, men stapeldiagrammen underlättar läsandet. Respondenten gjorde en missberäkning med att inkludera alternativet ”annat” t.ex. i uppgifterna om informanterna. Alternativet lades till för att svar inte skulle utebli, men framställningen ger ett osäkert och oseriöst intryck.

Respondenten är nöjd med samverkan av de olika frågorna. Olika slutna och öppna frågor tillsammans relativt trovärdig information. De slutna frågorna har varit lätta att fylla i. Respondenten upplever de öppna frågornas svarsprocent som arbetets största problem. I kategoriserandet av de kvalitativa svaren har respondenten försökt finna ett neutralt och sanningsenligt sätt att beskriva de väsentliga svaren, för att presentera ett innebördsrikt material och inga egna slutsatser. Detta upplevs inte alltid varit enkelt p.g.a. att informanterna oftast varit kortfattade i sina svar. Ibland har informanterna haft rätt känslostarka uttryck och även då oftast varit kortfattade. Kategoriserandet av svaren är emellertid svårt p.g.a. få svarsalternativ, eller väldigt olika svar. Därför har respondenten valt att hellre presentera fler kategorier och citat än färre.

Teoritillskott

Teoritillskott enligt Larsson (1994, s. 176–177) handlar om på vilket sätt resultaten i studien tolkas i jämförelse till tidigare forskning och teoretiska utgångspunkter. Utan teoritillskott saknar studien god kvalitet. Kvaliteten i arbetet ökar ju mer forskaren lyckas relatera sin undersökning till den tidigare forskningen och om teorierna kan

vidareutvecklas. Avsikten är att upptäcka något nytt och att kunna bidra med något betydelsefullt. Respondenten har haft stor nytta av både tidigare forskning och de teoretiska utgångspunkterna. Varje fråga i undersökningen har funnit stöd i och tolkats mot tidigare forskning, vårdteori eller litteratur presenterad i teoretisk bakgrund. De vetenskapliga artiklarna kunde ha givit mer information om t.ex. på vilket sätt mannen växer till pappa. En del forskningar har varit lite äldre, men behandlat forskningsfrågorna och därför blivit valda. Respondenten hade önskat finna mer finländsk empirisk forskning, men den breda kulturella aspekten har räknats som fördel. Presentationen av tolkningen kunde vara mer kortfattad. Begränsning av materialet har emellertid varit svårt för respondenten och de olika teoritillskotten har verkat relevanta. Respondenten har välat bearbeta forskningsresultatet väl för att finna stöd i vetenskapen för att kompensera osäkerhetsfaktorn i resultatet p.g.a. ett lågt informationsantal.

9.3 Validitetskriterier

I detta kapitel granskar respondenten sin studie enligt kriterierna *Diskurskriteriet*, *Heuristiskt värde* och *Det pragmatiska kriteriet*.

Diskurskriteriet

Diskurskriteriet mäter svagheter i resultatet (Larsson, 1994, s. 178). Om läsaren inte ser avgörande svagheter i studien är diskurskriteriet uppfyllt. Därutöver behöver även data, argument och resonemang klara av en noggrann granskning. I en argumentation med opposition avslöjas de viktigaste argumenten för att studien är validativ. Respondenten ser de låga informantantalet som det största hotet för undersökningens validitet. På grund av att informanterna var 20 till antalet var svarsantalet lågt på mindre populära frågor. Den kritiska läsaren kan fråga sig ifall resultatet kan kallas för evidens och ifall de kan användas till något konstruktivt. Forskningen kan enligt respondenten ge ett tillförlitligt riktgivande svar på hur mannen växer till pappa. Med stöd av tidigare forskning kan resultatet användas inom vården och eventuellt andra vetenskaper.

Heuristiskt värde

Enligt Larsson (1994, s. 179) validitetskriterier för en lyckad kvalitativ studie skall studien leda till ny kunskap och resultera i att människan får ett nytt sätt att se på verkligheten. Det heuristiska värdet uppfylls genom en väl framställd studie, som läsaren kan ta till sig. Respondenten upplever att undersökningen givit ny kunskap om bl.a. vikten av mammans inflytande på pappan. Undersökningen tyder på att mamman påverkar; inte enbart stöder

framväxten av papparollen, men hon kan enligt papporna hindra dem ifrån att växa till pappor. Respondenten upplevde likväl att undersökningen gav ny information om hur snabbt papporna utvecklar känslor för barnet, d.v.s. att det kan omfatta en tidsperiod av sex månader eller ännu längre. Respondenten fick i sin undersökning feedback av flera pappor om hur bra och viktig undersökningen är. Papporna upplevde att det var viktigt för dem själv att reflektera över sin identitet som pappa. Undersökningen väckte många tankar och processen i sig uppskattades. Informanternas kritik uppfattas av respondenten som riktgivande kritisk granskning av studiens uppbyggnad. Informanterna har kunnat öppna sig och ta till sig undersökningens frågor. De har uppfattat forskningens syfte. Papporna var även tacksamma över att pappornas roll studeras av blivande barnmorskor och önskade och trodde att undersökningen fäster mer uppmärksamhet på pappan i vården. Detta tolkar respondenten som evidens för att stöd kan ges i form av att någon visar intresse för och ställer frågor av papporna.

Det pragmatiska kriteriet

Det pragmatiska kriteriet handlar om forskningsresultatets konsekvenser (Larsson, 1994, s. 185–186). Ifall forskningen är av hög kvalitet bör den kunna påverka i praktiken. Det kallas även att en forskning har externt värde. Respondenten upplever att forskningen äger ett visst externt värde. Dels påverkas respondenten själv och alla de hon presenterar arbetet för, samt i övrig diskussion och framtida handledningstillfällen. Respondenten har i sin undersökning utgått från kriterierna för en vetenskaplig empirisk forskning och kommer att göra ett utvecklingsarbete utgående från resultat från tidigare forskning och från resultat av denna studie. Informationen används till en föreläsning för hälsovårdare och en för blivande föräldrar om hur mannen växer till pappa och hurudant stöd han önskar i detta livsskede. Evidensen från undersökningen kan dock inte presenteras utan stöd av tidigare forskning i.o.m. det låga informantantalet. Ifall respondenten undersökt fler pappor, med lika gamla barn kunde evidensen från studien räcka till för en föreläsning. Under arbetets senare skede har respondenten på arbetsplatsen och under praktiken använt sig av informationen som undersökningen och tidigare forskning givit, bl.a. genom att handleda mammor och pappor, genom att hålla en familjeförberedelsekurs, i diskussion med kolleger och genom att lyfta mer fram pappan i dokumentationen.

10 Diskussion

Syftet med respondentens lärdomsprov är att klargöra hur mannen växer till pappa under barnets första levnadsår och hur stort stöd papporna behöver under denna process. En av de största upptäckterna för respondenten i undersökningen är den stora påverkan mamman har på pappans utveckling. Tidigare forskning bevisar att mamman påverkar pappan. Genom uppmuntran och emotionellt stöd stärker hon hans pappidentitet. Med sitt stöd inverkar hon även på hans engagemang i babyvården. Hon är ett större stöd för honom än han är för henne. Men respondenten finner resultatet från sin undersökning framhäva mammans roll ytterligare. Faktum att mamman enligt papporna kan påverka positivt, men också negativt på pappans tillväxt, vilket medför ett stort ansvar. Detta kunde eventuellt lyftas fram i vården av mamman, eftersom barnmorskorna redan vårdar henne. Mamman påverkas till stor del av rådgivningen enligt tidigare forskning, vilket även framkommer i respondentens undersökning.

I tidigare forskning framkom familjens försörjning som en del av papparollen. Ekonomin framträdde inte som ett hinder för papparollen enligt respondentens undersökning, men var ett möjligt hinder enligt några. Det kunde ha varit intressant att undersöka vad som orsakar mest påfrestning och ångest hos den blivande pappan, och hur mycket det påverkar honom. Det kunde tänkas att man då kom fram till att ekonomin också inverkar pappan. I mödrarrådgivningens familjeförberedelsekurs brukar hälsovårdaren ta fram information om vad som behöver införskaffas till den nya familjen. Enligt tidigare forskning uppskattar papporna information i form av raka svar. Även informanterna i respondentens undersökning efterlyser mera praktiska råd för familjens vardag. Därför kunde även mera undersökningar göras beträffande nödvändiga införskaffningar och i vilken mån familjerna gör införskaffningar under graviditet och småbarnstid. Den intensiva tiden känns säkert mer pressad om det hör till att samtidigt ta stora lån, bygga hus, köpa bil, arbeta för att få hög lön m.m..

Åtminstone 8 av 20 informanter gav intryck av att de deltagit i rådgivningen. Deltagandet skedde mestadels under graviditeten, men även under barnrådgivningen. Detta tyder på ett klart intresse från pappornas sida. En informant förklarar att deltagandet sker mest under den första graviditeten. Ifall situationen är allmän borde vården fokusera extra mycket på att vinna dessa pappors förtroende, t.ex. genom att undvika vikarier. Papporna i

respondentens undersökning ger bilden av att de vet hurdana pappor de vill bli, men att de inte nödvändigtvis hur de skall nå sitt mål. Detta kunde eventuellt summera något av vad papporna har behov av att finna information om eller diskutera med någon t.ex. på rådgivningen. Den bästa metoden för stödet av varje enskild pappa är en utmaning för barnmorskan och hälsovårdaren att inta. Men ifall alternativen är fler kanske hon har lättare att delegera honom till pappagrupp, ge broschyrer eller erbjuda honom telefoni.

I respondentens undersökningen kom fram att dagens pappor utför en stor del av hushållsarbetet i hemmet. Även forskningen tyder på att den nyblivna pappan är tvungen att hålla alla bollar i luften, vilket är påfrestande. Enligt egen erfarenhet från hemmet och från BB-arbetet blir pappan en sorts länk mellan babylivet och verkligheten. Mamma stannar hemma med babyn och ammar, medan pappa arbetar, handlar och ser till att allt övrigt fungerar. Utvecklingen är säkert individuell, men respondenten skulle gärna se att fenomenet skulle undersökas mer. En del av "chocken" när babyn föds kan eventuellt förebyggas genom information om allt praktiskt som väntar just pappan, p.g.a. att mamman är rätt fast med ammandet. Papporna i respondentens undersökning efterlyste mer professionellt bemötande i form av aktuell kunskap. Barnmorskorna och hälsovårdarna skulle säkert möta behoven t.ex. genom att erbjuda vetenskaplig kunskap om hur mycket de nyblivna papporna utträttar av allt hushållsarbete i dagens läge.

Tidigare forskning talar starkt för att vårdandet av babyn minskar påfrestningar och ger krafter t.ex. i relationen till mamman. Få pappor i respondentens undersökning ansåg att skriftlig information och handledning är mycket viktigt för att de växer till pappa. Samtidigt gällde de allra flesta positiva upplevelserna av rådgivningen information om och handledning i babyvård. Respondenten har själv upplevt på praktik och under arbetet på BB att papporna är ivriga att få all information och handledning. De är tacksamma för allt man delar med sig. Både mamman och vårdaren torde för hela familjens skull förse honom med information och handledning genom uppmuntran till att han vårdar på sitt unika sätt. Vi borde se pappan som en resurs och inte som något extra vi måste ta hand om utöver det egna arbetet.

Respondenten har själv upplevt på fältet att det är svårt att veta om pappans process skall dokumenteras. Han är inte patient och äger ingen egen plats i dokumenteringen förutom sina kontaktuppgifter, sin sjukdomsanamnes och sina tobaks och alkoholvanor. Respondenten hoppas att undersökningen väckt intresse för pappornas roll i vården och på

sikt leder till en utformning av dokumentation om pappans utveckling och att den på det viset bidrar till mer ändamålsenligt stöd för pappans. Förhoppningen är att barnmorskor, mödravårdspersonal och barnmorskestuderande skulle bli mer medvetna om pappans process och tankar och att vården därmed kunde erbjuda papporna det stöd de behöver. Respondenten skulle gärna se en uppföljning av om papporna blir väl omhändertagna i mödravården, i förlossningssalen, på BB och vid barnrådgivningen.

Litteratur

Andersen, H. (1994). *Vetenskapsteori och metodlära*. Lund: Studentlitteratur.

Backman, J. (1998) *Rapporter och uppsatser*. Lund : Studentlitteratur

Barclay, L. & Lupton, D. (1999). The experiences of new fatherhood: socio-cultural analysis. *Journal of Advanced Nursing*, 29 (4), 1013-1020

Bell, J. (2006). *Introduktion till forskningsmetodik*. Lund: Studentlitteratur.

Dahlberg, K. (1997). *Kvalitativa metoder för vårdvetare*. Lund: Studentlitteratur.

Deave, T. & Johnson, D. (2008). The transition to parenthood: what does it mean for fathers?. *Journal of Advanced Nursing*, 63 (6), 626-633.

De Luccie, M.F. (1996). Mothers: Influential Agents in Father-Child Relations. *Genetic, Social & General Psychology Monographs*, 122 (3), 287-308.

Elvin-Nowak, Y. (2005). *Världens bästa pappa?* Stockholm: Albert Bonniers Förlag.

Eriksson, K. (1992). *Broar. Introduktion i vetenskaplig metod*. (2. Uppl.). Åbo Akademi, Institutionen för vårdvetenskap.

Eriksson, K. (1995). *Vårdandets idé*. Stockholm: Gotab.

Fagerskiöld, A. (2006). Support of fathers of infants by the child health nurse. *Scand J Caring Sci*, 20 (1), 79-85.

Fpa. (2011a). *Föräldrapenning*. [Online]

<http://fpa.fi/in/internet/svenska.nsf/NET/181001142530EH?OpenDocument>

(hämtat 1.11.2011)

Fpa. (2011b). *Faderskapspenning*. [Online]
<http://fpa.fi/in/internet/svenska.nsf/NET/181001141337EH?OpenDocument>
(hämtat 1.11.2011)

Fpa. (2011c). Pappamånaden. [Online]
<http://fpa.fi/in/internet/svenska.nsf/NET/020908121933TK?OpenDocument>
(hämtat 1.11.2011)

Hawkins, A.J., Lovejoy, K.R., Holmes, E.K., Blanchard, V.L. & Fawcett E. (2008).
Increasing Fathers' Involvement in Child Care With a Couple-Focused Intervention During
the Transition to Parenthood. *Family Relations*, 57(1), 49-59.

Hwang, P. (2000). *Faderskap i tid och rum*. Stockholm: Författarna och Bokförlaget Natur
och Kultur.

Kasén, A. (2002). *Den vårdande relationen*. Åbo: Åbo akademis förlag.

King, I. (1981). *A Theory for Nursing*. United States of America: Delmar publishers inc.

Komulainen, H. (2008). Taustatietoa kampanjasta isyysinfo. [Online]
<http://www.isyys.net/publications/149> (hämtat 21.3.2008)

Kyngäs, H. & Vanhanen, L. (1999). Sisällön analyysi. *Hoitotiede*. 11 (1), 3-12.

Larsson, S. (1994). Om kvalitetskriterier i kvalitativa studier. Ingår i: Starrin, B. &
Svensson, P-G. (red.), *Kvalitativ metod och vetenskapsteori*. (163-186). Lund:
Studentlitteratur.

Montigny, F., Lacharité, C. & Amyot, E. (2006). The Transition to Parenthood: the Role of
Formal and Informal Support Structures During the Post-partum Period. *Out-Dez*, 15 (4),
601-609.

Nyström, K. & Öhrling, K. (2003). Parenthood experiences during the child's first year:
literature review. *Journal of advanced Nursing*, 46 (3), 319-330.

Olsson, H. & Sörensen, S. (2007). *Forskningsprocessen. Kvalitativa och kvantitativa perspektiv*. Stockholm: Liber.

Paananen, U.K., Pietiläinen, S., Raussi-Lehto, E., Väyrynen, P. & Äimälä, A-M. (2007). *Kätilötyö*. Tekijät ja Edita Publishing Oy.

Rode, U. m.fl. (2008). *Graviditet, förlossning och den nya familjen*. Göteborg: SCA Hygiene Products AB

Ryberg, C. (2005). Vanligt att faderskap ger en kris.

http://www.svd.se/nyheter/idagsidan/barnunga/artikel_463757.svd (hämtat 2.1.2008).

Svenska akademiens ordlista över svenska språket, (1998). Stockholm: Nordstedts förlag.

Travelbee, J. (1971). *Interpersonal Aspects of Nursing*. 2nd ed. Philadelphia: F.A. Davis.

Trost, J. (2001). *Enkätboken*. Lund: Studentlitteratur.

Watson, J. (1988). *Nursing: Human Science and Human Care-A Theory of Nursing*. New York: National League for Nursing.

VOIMA-projektet (2007). *Voima-hanke. Pilottikunnissa Kokkola, Seinäjoki, Vaasa. Ensisynnyttäjäperheiden hoitopolun mallintaminen neuvolan ja synnytysyksikön välillä*.

Bästa pappa!

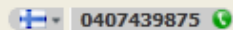
Jag heter Anna-Kaisa Wikström och studerar till barnmorska i Yrkeshögskolan Novia i Vasa. Studierna innefattar ett lärdomsprov (15 sv) där en undersökning utförs. Mitt lärdomsprov handlar om hur man växer till pappa under barnets första levnadsår. Genom undersökningen vill jag klarlägga pappans åsikter om hur han växer till pappa under barnets första levnadsår och vilket stöd han har fått och önskar sig få från rådgivningen under denna tid. Jag har utarbetat en enkät som består av slutna frågor, där du lägger ett kryss i en ruta och öppna frågor, där du får formulera dig fritt. Jag vill också uppmuntra dig att beskriva dina tankar med egna ord och det finns utrymmer speciellt reserverat för detta. Det är viktigt att vi i vården får höra pappans tankar.

Den här undersökningen riktar sig till dig som har ett barn under 1 år och 6 månader eller som har flera barn, varav det yngsta är under 1 år och 6 månader.

Du behöver inte uppge namn och bevaras därmed anonym i undersökningen. Om du har frågor så kan du ringa eller sms:sa mig.

Med vänlig hälsning

Anna-Kaisa Wikström
Kulneffsgatan 18
68600 Jakobstad



Grunduppgifter

Antalet barn jag har Åldern på mitt barn/yngsta barn Min egen ålder

Jag bor

Växa till pappa

Hur växer en man till pappa? Gradera alternativen nedan.

	Helt avgörande	Viktigt	Liten inverkan	Ingen inverkan
Genom att umgås med barnet	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Genom att sköta barnet på egen hand	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Genom att mamman uppmuntrar och stöder	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Genom information(t.ex. rådgivningen eller böcker)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Genom handledning(t.ex. någon som visar hur man tvättar babyen)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Genom samtal med andra pappor och egen reflektion	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Genom svårigheter som uppstår	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Genom lek	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

Övriga kommentarer:

Förväntningar på faderskapet

Hur förväntade du dig att faderskapet skulle vara?

	OBS! Markera de tre alternativ du tycker bäst passar in på dig!
Härligt	<input type="checkbox"/>
Positivt	<input type="checkbox"/>
Lika positivt/negativt	<input type="checkbox"/>
Mest negativt	<input type="checkbox"/>
Fruktansvärt	<input type="checkbox"/>
Lätt	<input type="checkbox"/>
En del utmaningar	<input type="checkbox"/>
Mest påfrestande	<input type="checkbox"/>
Mycket extra arbete	<input type="checkbox"/>
Tidskrävande	<input type="checkbox"/>

Övriga kommentarer:

Motsvarade dina förväntningar på att bli pappa, hur det sedan blev?

Den största
övertäckningen med att
bli pappa var:

Hurudan pappa

Hurudan pappa ville du bli? Beskriv med egna ord.

Hurudan pappa ville du bli? Välj tre alternativ.

	OBS! Markera de tre alternativ du tycker bäst passar in på dig!
Engagerad	<input type="checkbox"/>
Försörjande	<input type="checkbox"/>
Närvarande	<input type="checkbox"/>
Fostrande	<input type="checkbox"/>
Stödjande	<input type="checkbox"/>
Vårdande	<input type="checkbox"/>
Uppmuntrande	<input type="checkbox"/>
Bestämd	<input type="checkbox"/>

Övriga kommentarer:

Hade du en realistisk bild av vad det innebär att bli pappa?

Mina känslor för barnet:

Om du valde "annat" , vad?

Stöd från rådgivningen

Min inställning till att få stöd från rådgivningen som pappa

Hur upplever du stödet du fick från rådgivningen?

Hur upplever du stödet du fick från rådgivningen? Välj också tre av alternativen.

	OBS! Markera de tre alternativ du tycker bäst passar in på dig!
Bra stöd för mamman	<input type="checkbox"/>
Tryggt för barnet	<input type="checkbox"/>
Ett stressande moment	<input type="checkbox"/>
Jag fick ingen hjälp	<input type="checkbox"/>
Jag kände mig åsidosatt som pappa	<input type="checkbox"/>
Jag fick hjälp när det behövdes	<input type="checkbox"/>
Värdefull kontakt	<input type="checkbox"/>
Dålig kemi med personalen	<input type="checkbox"/>
Professionellt	<input type="checkbox"/>
Bra kunnande	<input type="checkbox"/>
Skönt med någon som lyssnade	<input type="checkbox"/>
Som att pappan inte skall vara med	<input type="checkbox"/>

Övriga kommentarer/
Förslag till stöd:

Ge exempel på en situation eller en handling vid rådgivningen som du har uppskattat.

....

Jag har inte behövt stöd från rådgivningen.

Hurudant stöd önskar du få från rådgivningen? Gradera alternativen nedan.

	Mycket viktigt	Viktigt	Ingen större skillnad	Ingen betydelse.
Skriftlig information	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Muntlig information	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Handledning t.ex. att man visar hur man sköter i praktiken	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Pappagrupp	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Något annat	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

Vad innebär annat?

Övriga kommentarer:

Växa till pappa - hinder

Vad kan hindra en man från att växa till pappa? Gradera alternativen nedan.

	Kan hindra mycket	Kan vara ett hinder	Inget hinder
Livserfarenhet/Bakgrund	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Egen uppväxt	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Ens egen bild hur en man skall vara	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Att man inte förberett sig för uppgiften	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Arbetsituation	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Begränsade ekonomiska resurser	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Oro över den egna ekonomin	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Relationen till mamman	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Pappans kompisar	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Tidskrävande intressen	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Att man inte fått möjlighet att sköta barnet	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Något annat	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

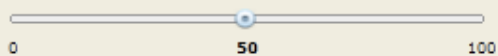
Vad innebär annat?

Övriga kommentarer:

Övrigt

Jag har framförallt fått stöd av:

Hur mycket känner du dig som pappa? (0=inte alls, 100=helt och hållet)



Övriga kommentarer kring undersökningen.

[Skicka formuläret!](#)

OBS! Du glömde väl inte att trycka på "Skicka formuläret" här ovan?